

РЕПУБЛИКА СРПСКА
Агенција за осигурање Републике Српске
Бања Лука

REPUBLIC OF SRPSKA
The Insurance Agency of Republic of Srpska
Banja Luka

Бана Милосављевића 8/II
e-mail: azors.kabinet@blic.net; www.azors.rs.ba
тел/факс: +387 51 228-910, 228-920

St. Bana Milosavljevića 8/II
e-mail: azors.kabinet@blic.net; www.azors.rs.ba
phone/fax: +387 51 228-910, 228-920

ИЗВЈЕШТАЈ
о стању у сектору осигурања Републике Српске
за период од 01.01.2012. до 31.12.2012. године

Број: УО- 12 /13

Датум: 03. јун 2013. године

Бања Лука, мај 2013. године

С А Д Р Ж А Ј

УВОДНА РИЈЕЧ	3
1. СТРУКТУРА СЕКТОРА.....	5
1.1. Друштва за осигурање	5
1.1.1. Структура власништва	5
1.1.2. Људски ресурси	6
1.2. Посредници у осигурању.....	7
1.3. Заштитни фонд Републике Српске	7
1.4. Овлашћени актуари	8
1.5. Омбудсман у осигурању	8
2. ТРЖИШТЕ ОСИГУРАЊА	9
2.1. Показатељи развијености тржишта осигурања	9
2.2. Обрачуната премија на тржишту осигурања Републике Српске.....	10
2.3. Обрачуната премија по друштвима за осигурање.....	10
2.4. Структура портфеља	12
2.5. Тржишна структура и концентрација.....	14
3. БИЛАНСНА СТРУКТУРА.....	16
3.1. Биланс стања	16
3.2. Биланс успјеха	21
3.3. Консолидовани финансијски извјештаји	23
4. ФИНАНСИЈСКИ И ТЕХНИЧКИ ПОКАЗАТЕЉИ СТАЊА У СЕКТОРУ	25
4.1. Испуњавање захтјева адекватности капитала	25
4.2. Обрачун и покривеност техничких резерви прописаним облицима активе.....	26
4.2.1. <i>Укупно обрачунате техничке резерве</i>	26
4.2.2. <i>Обрачун и средства за покриће техничких резерви друштава за неживотно осигурање</i>	27
4.2.3. <i>Обрачун и средства за покриће техничких резерви друштава за животно осигурање</i>	29
4.3. Компаративни преглед односа кључних показатеља	30
4.4. Показатељи штета	31
4.4.1. <i>Исплаћени одитетни захтјеви</i>	31
4.4.2. <i>Ефикасност у рјешавању одитетних захтјева</i>	32
4.5. Технички резултат	33
4.6. Рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио	34
4.7. Показатељи рентабилност имовине и рентабилности властитих средстава	35
4.8. Остали показатељи пословања.....	36

УВОДНА РИЈЕЧ

Извјештај о стању сектора осигурања у Републици Српској за 2012. годину, припремљен је у складу са чланом 9. Закона о друштвима за осигурање, а на основу анализе годишњих финансијских извјештаја, актуарских извјештаја, извјештаја овлашћених ревизора као и других извјештаја, које друштва за осигурање, у складу са прописима, достављају Агенцији за осигурање Републике Српске (у даљем тексту: Агенција).

Упркос сложеним економским приликама у РС и БиХ, 2012. година била је за сектор осигурања успјешна. У прилог томе може се прије свега навести чињеница да премија континуирано расте од 2006. године и да је достигла ниво од 139,6 милиона КМ (друштва са сједиштем у РС), односно од 153 милиона КМ (премија на тржишту РС). Премија по становнику износи 107 КМ, а учешће премије у БДП је 1,7%. Премија животног осигурања исказује вишегодишњи изнадпросјечан раст, који је међу највишим у региону. Сектор у цјелини је пословао са добитком од око 18 милиона КМ, односно стопа поврата на активу је износила 6,6%. Само једно друштво за осигурање је пословало са губитком. Билансна сума повећана је за око 16%. Техничке резерве су премашиле годишњу бруто премију за 7%. На нивоу сектора обезбијеђено је испуњавање захтјева адекватности капитала. Укупно исплаћени одштетни захтјеви износе 42,3 милиона КМ.

На тржишту је успостављена адекватна институционална инфраструктура у смислу заштите осигураника и трећих оштећених лица. Заштитни фонд функционише као фонд за исплату штета у обавезном осигурању од аутоодговорности, када штету проузрокује неосигурано или непознато возило. Омбудсман у осигурању је основан са циљем заштите легитимних права и интереса осигураника, корисника осигурања и трећих оштећених лица у случају спорних односа, насталих из основа осигурања са друштвима за осигурање и рјешавања спорова вансудским путем. Финансијска едукација и развој културе осигурања све више је у фокусу дјеловања Агенције.

Ипак, по изабраним компаративним показатељима тржиште осигурања је и даље неразвијено. Разлоге заостајања треба тражити, како у општим економским предусловима (економска и монетарна стабилност, достигнути ниво животног стандарда), тако и у посебним (недостатак културе осигурања, низак ниво финансијске писмености становништва). За даљи развој овог тржишта битни су порески, те други подстицаји за животно осигурање, које не само да обезбјеђује финансијску сигурност појединца, већ има и општи економски значај кроз акумулацију домаће дугорочне штедње. Законском и другом регулативом потребно је успоставити различите облике обавезног осигурања, по узору на развијене европске земље. Код привредних субјеката треба развијати спознају да осигурање није само трошак, већ и инвестиција која пословање штити од различитих ризика и обезбјеђује му континуитет.

Тржиште осигурања у РС достигло је границе екстензивног раста. Даљи развој зависи не само од опште економске ситуације (запосленост, раст БДП, задуженост становништва и привреде), већ и од фактора којима управљају сама друштва за осигурање. На тржишту влада доста велика конкуренција, која је појачана пословањем филијала из ФБиХ. Таква тржишна структура, у условима доминације обавезног осигурања од аутоодговорности, неминовно генерише нелојалну конкуренцију у врло различитим облицима.

Проблеми са којима се суочава тржиште обавезног осигурања од аутоодговорности у РС, карактеристични су и за већину транзицијских земаља, посебно оних гдје је у структури портфеља значајно заступљена ова врста осигурања, што се може видјети из извјештаја надзорних органа тих земаља.

У складу са анализама, које је извршила Агенција, на основу закључка Владе РС, формирана је радна група за израду приједлога модела либерализације цијена у осигурању од аутоодговорности, као и за припрему новог закона из ове области. За тржиште осигурања у РС од посебног значаја ће бити пуно усклађивање домаћег законодавства са директивом Motor Insurance Directive 2009/103/EC, према којој су уједначена правила у области осигурања од аутоодговорности у цијелој ЕУ.

Уређење тржишта осигурања је сложен задатак, али је заједнички интерес свих учесника на тржишту, регулатора и Владе РС да се одржи стабилност домаћег тржишта осигурања и створе услови за даљи развој. Са становишта друштава за осигурање то подразумијева активности које воде ка интензивнијој промјени структуре премије, развоју нових производа осигурања и ефикаснијем управљање пословним процесима. Са становишта дјеловања регулатора, потребно је обезбиједити да сва друштва за осигурање, која имају дозволу за рад, континуирано испуњавају минималне стандарде и прописане квалитативне и квантитативне захтјеве.

Директор Агенције,

Божана Шљивар

1. СТРУКТУРА СЕКТОРА

1.1. Друштва за осигурање

На тржишту осигурања Републике Српске у 2012. години пословало је 11 друштава за осигурање, која су према дјелатности осигурања, сједишту и већинском власништву над основним капиталом, представљена у наредној тебели:

Табела 1: Друштва за осигурање

Р.Б.	НАЗИВ ДРУШТВА	СЈЕДИШТЕ	ВЕЋИНСКО ВЛАСНИШТВО
НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊЕ			
1.	Бобар осигурање А.Д.	Бијељина	домаће
2.	Д.Д. Брчко гас осигурање	Брчко	домаће
3.	Дрина осигурање А.Д.	Милићи	домаће
4.	Крајина осигурање А.Д.	Бања Лука	домаће
5.	Микрофин осигурање А.Д.	Бања Лука	домаће
6.	Нешковић осигурање А.Д.	Бијељина	домаће
7.	Осигурање Аура А.Д.	Бања Лука	домаће
8.	Триглав осигурање А.Д.	Бања Лука	страно
ЖИВОТНА И НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА (КОМПОЗИТНА ДРУШТВА)			
9.	Јахорина осигурање А.Д.	Пале	страно
10.	Дунав осигурање А.Д.	Бања Лука	страно
11.	Grawe осигурање А.Д.	Бања Лука	страно

Извор: Централни регистар ХОВ

Од 11 друштава за осигурање, са сједиштем у Републици Српској, 8 је обављало дјелатност неживотног осигурања, а 3 друштва су регистрована као композитна.

Једном друштву је издата привремена дозвола за обављање послова реосигурања у врстама: осигурање имовине од пожара и осталих природних сила и осигурање од осталих штета на имовини.

Са стањем на дан 31.12.2012. године на подручју РС послује и 9 филијала друштва за осигурање из ФБиХ, а 5 друштва из РС послује путем филијале у ФБиХ, чиме се обезбјеђује функционисање друштава на цијелој територији БиХ.

1.1.1. Структура власништва

Према структури власништва над основним капиталом, у 2012. години 7 друштава је било у већинском домаћем власништву, док су 4 друштва за осигурање била у већинском иностраном власништву. Два друштва су у већинском власништву правних и/или физичких лица из Аустрије, а по једно друштво у већинском власништву лица из Словеније и Србије.

Табела 2: Власничка структура у друштвима за осигурање у 2012. години

Власништво	Број друштава за осигурање	Учешће у укупном капиталу	Учешће у укупној активи	Учешће у бруто фактурисаној премији
Већинско домаће приватно власништво	6	49,8%	41,8%	46,8%
Већинско домаће државно власништво	1	7,1%	6,1%	5,5%
Већинско страно власништво	4	43,1%	52,1%	47,7%
Укупно	11	100%	100%	100%

Извор: Извјештаји друштава и Централни регистар ХОВ

Удио страног капитала у укупном капиталу свих друштава за осигурање је износио 43,1%. На друштва за осигурање са већинским страним капиталом односи се 52,1% укупне активе и 47,7% обрачунате премије цијелог сектора. Страни капитал је већински код свих композитних друштава и једног друштва које обавља послове неживотног осигурања.

Државно власништво над основним капиталом, према Извјештају Централног регистра хартија од вриједности-књизи акционара, постоји у Крајина осигурању а.д. и то у проценту од 70,4% (обичне акције) и Осигурању Аура а.д. Бања Лука (приоритетне акције) у проценту од 49,9%. У осталим друштвима нема државног власништва у структури капитала, али Јахорина осигурање а.д. користи државну имовину (грађевинске објекте) за обављање дјелатности.

1.1.2. Људски ресурси

На дан 31.12.2012. године у сектору осигурања било је запослено укупно 1.417 радника, од којих у друштвима за осигурање са сједиштем у Републици Српској 1.194 радника, у филијалама друштава за осигурање из ФБиХ 217 радника и у Заштитном фонду РС 6 радника.

Број и квалификациона структура запослених у друштвима за осигурање са сједиштем у Републици Српској за период од 2010–2012. године представљени су у наредној табели.

Табела 3: Број и квалификациона структура запослених у друштвима за осигурање

КВАЛИФИКАЦИЈА	31.12.2010.		31.12.2011.		31.12.2012.		ИНДЕКС 2012/11
	број	%	број	%	број	%	
НК	4	0,3	5	0,4	5	0,4	100,0
ПК	2	0,2	2	0,2	3	0,3	150,0
НС	7	0,6	3	0,2	2	0,2	66,7
КВ	85	7,2	81	6,7	58	4,9	71,6
ССС	635	54,0	658	54,3	653	54,7	99,2
ВКВ	12	1,0	8	0,7	7	0,6	87,5
ВШС	102	8,7	99	8,2	96	8,0	97,0
ВСС	307	26,1	336	27,7	351	29,4	104,5
МР	21	1,8	17	1,4	18	1,5	105,9
ДР	2	0,2	2	0,2	1	0,1	50,0
У К У П Н О	1.177	100	1.211	100	1.194	100	98,6

Извор: Извјештаји друштава

Поред горе наведених у сектору осигурања раде и посредници у осигурању. У посматраном периоду није било већих осцилација у броју запослених, а кадровска структура се постепено побољшава.

1.2. Посредници у осигурању

Закључно са 31.12.2012. године у Регистар посредника у осигурању код Агенције уписано је:

- 145 заступника у осигурању – физичка лица, од чега их је 26 основало предузетничке радње,
- 7 друштава за заступање у осигурању, међу којима су и Поште Српске и 4 филијале друштава за заступање из ФБиХ,
- 5 брокера у осигурању – физичких лица и
- 2 филијале брокерских друштава из ФБиХ.

Почетком 2013. године Агенција је издала дозволе за обављање брокерских послова једној банци и једном брокерском друштву из РС. На интернет страници Агенције (www.azors.rs.ba) доступан је извод из регистра посредника у осигурању.

У 2012. години, Агенција је организовала едукацију, у два циклуса, и одржала три испитна рока за полагање стручног испита за провјеру стручног знања, потребног за добијање овлашћења за обављање послова посредовања у осигурању. Стручни испит је положило 187 кандидата.

1.3. Заштитни фонд Републике Српске

Заштитни фонд Републике Српске (у даљем тексту: Заштитни фонд) је успостављен Законом о обавезном осигурању за моторна возила и осталим обавезним осигурањима од одговорности, као посебно правно лице. Надлежност Заштитног фонда је да покрива штете на лицима и штете на имовини проузроковане у саобраћајним незгодама, које не могу бити надокнађене системом обавезног осигурања од аутоодговорности (ако је лице које је одговорно за незгоду непознато и ако је незгоду проузроковало неосигурано возило), као и штете када је против друштва за осигурање из РС покренут поступак посебне ликвидације због стечаја или одузимања дозволе. Сва друштва за осигурање, која обављају осигурање од аутоодговорности су по Закону чланови Заштитног фонда и имају обавезу уплате доприноса Фонду, сразмјерно оствареној премији осигурања од аутоодговорности.

Укупно остварени приходи Заштитног фонда у 2012. години су износили 1.787.866 КМ и мањи су за 1,8% у поређењу са претходном годином. Укупни расходи износили су 2.089.220 КМ и већи су за 14,9% у односу на претходну годину. Заштитни фонд је по годишњем обрачуну за 2012. години остварио мањак прихода над расходима у износу од 301.354 КМ. Разлог повећања расхода у односу на план је исправка ненаплаћених

потраживања по основу регреса у прописаном року у складу са интерним актом Заштитног фонда.

У наредној табели се даје преглед рјешавања и исплате одштетних захтјева за период 2010–2012. година, а који се односе на штете на лицима или имовини у саобраћајним незгодама, из надлежности Заштитног фонда.

Табела 4: Одштетни захтјеви према Заштитном фонду

Одштетни захтјеви	31.12.2010.	31.12.2011.	31.12.2012.	Индекс 2012/2011
1. Пријављени	469	406	372	91,6
2. Пренесени из претходног периода	174	172	168	97,7
3. Укупан број захтјева (1+2)	643	578	540	93,4
4. Одбијени захтјеви	138	88	77	87,5
5. Обрађени захтјеви без одбијених	333	410	279	68,0
6. Број исплаћених захтјева	329	318	279	87,7
7. Износ исплаћених захтјева КМ	1.138.529	883.890	721.110	81,6

Извор: Извјештај Заштитног фонда

Из претходне табеле видљиво је да је смањен како број тако и износ исплаћених одштетних захтјева у 2012. години у односу на 2011. и 2010. годину, што представља позитиван тренд и упућује на закључак да се смањује број саобраћајних незгода проузрокованих од стране неосигураних и непознатих возила. Просјечна вриједност исплаћеног одштетног захтјева у 2012. години износила је 2.585 КМ и мања је у односу на 2011. годину за 8%, када је износила 2.780 КМ.

1.4. Овлашћени актуари

У складу са међународним стандардима за функционисање сектора осигурања од посебне важности је обезбјеђење адекватног броја професионално оспособљених актуара. На дан 31.12.2012. године у Регистар овлашћених актуара код Агенције било је уписано 21 лице. На интернет страници Агенције (www.azors.rs.ba) доступан је извод из Регистра овлашћених актуара. Од 2009. године сектор осигурања у овој области у потпуности се ослања на домаће кадровске ресурсе. Основано је Удружење актуара Републике Српске, које је успоставило сарадњу са Међународним удружењем актуара (IAA).

1.5. Омбудсман у осигурању

Агенција се заштитом потрошача бавила непосредно и преко Омбудсмана у осигурању. У извјештајном периоду Канцеларија Омбудсмана запримила је 51 предмет, углавном приговоре, молбе и притужбе осигураника, корисника накнада из осигурања, односно трећих оштећених лица, при чему су, као у претходном периоду, доминирали приговори на поступке у исплати накнаде штете из основа осигурања аутоодговорности. Детаљнији подаци о резултатима постигнутим у овом сегменту дати су у Извјештају о раду Агенције за 2012. годину.

2. ТРЖИШТЕ ОСИГУРАЊА

2.1. Показатељи развијености тржишта осигурања

У наредној табели је дат компаративни преглед основних релативних показатеља везаних за премију, којима се мјери степен развијености тржишта осигурања:

Табела 5: Премија и макроекономски показатељи (у USD)¹

Земља		Премија/број становника			Премија/БДП (%)			Животно/Укупна премија		
		2009.	2010.	2011.	2009.	2010.	2011.	2009.	2010.	2011.
БиХ	Република Српска	59,4	62,3	70,7 ²	1,5	1,7	1,6	6,6	8,9	11,1 ³
	Федерација БиХ	84,5	77,8	88,5 ⁴	2,2	2,3	2,2	18,2	18,5	19,6
Аустрија		2.742,7	2.651,2	2.740,0	6,0	5,9	5,5	45,1	45,1	42,3
Бугарска		158,4	152,5	151,0	2,5	2,5	2,1	11,9	12,0	14,4
Грчка		581,5	537,9	608,0	2,0	2,0	2,3	52,0	52,1	42,6
Мађарска		398,4	399,7	397,0	3,1	3,0	2,8	50,9	53,4	55,3
Румунија		136,2	122,8	122,0	1,8	1,7	1,5	18,4	19,5	21,2
Словенија		1.420,0	1.352,7	1.464,0	6,0	5,9	5,9	30,4	31,3	31,3
Србија		108,2	99,6	107,0	1,8	1,8	1,7	13,6	15,3	16,1
Турска		105,0	121,6	136,0	1,3	1,3	1,3	14,6	15,5	15,7
Хрватска		401,5	379,2	389,0	2,9	2,8	2,7	26,5	26,6	26,6
Чешка		722,8	752,7	832,0	3,9	4,0	3,9	42,3	46,7	46,4

Извор: Статистика тржишта осигурања у БиХ, Републички завод за статистику РС, Федерални завод за статистику, SwissRe

Основни компаративни показатељи потврђују да је сектор осигурања у РС неразвијен, упркос континуираном расту премије у последњих 6 година, колико дуго се систематски, путем Агенције, прикупљају статистички подаци. Учешће премије у БДП слично је другим транзицијским земљама, али је вишеструко ниже у односу на развијена тржишта. Домаће тржиште осигурања заостаје и по параметру премија по становнику. Учешће премије животног осигурања још не достиже ниво просјека транзицијских земаља ЕУ, а далеко је испод просјека свих чланица ЕУ (око 60%).

¹У вријеме израде овог извјештаја није била доступна компаративна статистика за 2012. годину.

²Премија за обрачун просјечне премије по глави становника у РС израчуната је на сљедећи начин: Укупна премија друштава из РС – Премија филијала друштава из РС у ФБиХ + Премија филијала друштава из ФБиХ у РС (ради се о подацима из табеле 6 – Р.Б.3).

³Приликом обрачуна учешћа премије животног осигурања у укупној премији узета је у обзир и премија за животно осигурање филијала друштава из ФБиХ (ради се о подацима из табеле 6 - Р.Б. 1.2 и 2.2)

⁴Премија за обрачун просјечне премије по глави становника у ФБиХ обрачуната је аналогно обрачуну истог показатеља за РС, а на бази расположивих података Федералног завода за статистику.

2.2. Обрачуната премија на тржишту осигурања Републике Српске

Укупно обрачуната премија на тржишту осигурања Републике Српске⁵ у периоду 01.01. до 31.12.2012. године износила је 153.097.896 КМ. У односу на исти период претходне године, обрачуната премија је већа за 10.919.393 КМ или 7,7%.

Табела 6: Премија осигурања остварена на тржишту Републике Српске у периоду 2010–2012. године(у КМ)

Р.Б.	Субјекти на тржишту РС	Обрачуната премија на тржишту РС						Индекс
		2010.		2011.		2012.		2012/11
		Износ	Удио	Износ	Удио	Износ	Удио	
1.	ДРУШТВА ИЗ РС	116.393.053	86,2%	119.969.373	84,4%	125.978.746	82,3%	105,0
1.1.	Неживотна осигурања	107.817.217	79,9%	109.693.056	77,2%	114.445.939	74,8%	104,3
1.2.	Животна осигурања	8.575.836	6,4%	10.276.316	7,2%	11.532.807	7,5%	112,2
2.	ФИЛИЈАЛЕ ДРУШТАВА ИЗ ФБиХ	18.595.079	13,8%	22.209.130	15,6%	27.119.149	17,7%	122,1
2.1.	Неживотна осигурања	14.970.404	11,1%	16.708.825	11,8%	20.548.461	13,4%	123,0
2.2.	Животна осигурања	3.624.676	2,7%	5.500.305	3,9%	6.570.689	4,3%	119,5
3.	УКУПНО	134.988.132	100%	142.178.503	100%	153.097.896	100%	107,7

Извор: Извјештаји друштава

2.3. Обрачуната премија по друштвима за осигурање

Укупно обрачуната премија у периоду 01.01. до 31.12.2012. године коју су остварила друштва са сједиштем у Републици Српској, укључујући и премију коју су ова друштва остварила на тржишту осигурања Федерације БиХ, износила је 139.682.281 КМ. У односу на исти период претходне године, обрачуната премија је већа за 8.344.793 КМ или 6,4%.

У наставку се даје преглед обрачунате премије по друштвима за осигурање:

⁵Укупна обрачуната премија на тржишту осигурања РС је обрачуната на начин да је укупна премија која су остварила друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској умањена за премију коју су та друштва остварила у Федерацији БиХ и увећана за премију коју су друштва за осигурање са сједиштем у Федерацији БиХ остварила у Републици Српској.

Табела 7: Обрачуната премија по друштвима у периоду 2010–2012.година

Р.Б.	НАЗИВ ДРУШТВА У РС	Обрачуната премија						Индекс 2012/2011
		2010.		2011.		2012.		
		Износ	Удио	Износ	Удио	Износ	Удио	
	НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА							
1.	Бобар осигурање А.Д.	15.833.834	12,9%	16.385.739	12,5%	14.884.678	10,7%	90,8
2.	Д.Д. Брчко гас осигурање	12.037.773	9,8%	14.357.563	10,9%	14.213.268	10,2%	99,0
3.	Grawe осигурање А.Д.			13.885	0,0%	14.949	0,0%	107,7
4.	Дрина осигурање А.Д.	13.623.239	11,1%	14.066.545	10,7%	14.922.084	10,7%	106,1
5.	Дунав осигурање А.Д.	15.973.747	13,0%	16.959.804	12,9%	17.563.336	12,6%	103,6
6.	Јахорина осигурање А.Д.	24.164.683	19,7%	23.882.905	18,2%	29.986.645	21,5%	125,6
7.	Крајина осигурање А.Д.	6.706.856	5,5%	6.261.282	4,8%	7.735.934	5,5%	123,6
8.	Микрофин осигурање А.Д.	2.219.659	1,8%	2.762.059	2,1%	3.749.246	2,7%	135,7
9.	Нешковић осигурање А.Д.	11.718.359	9,6%	11.508.564	8,8%	12.285.731	8,8%	106,8
10.	Осигурање Аура А.Д.	1.802.871	1,5%	4.668.895	3,6%	5.238.322	3,8%	112,2
11.	Триглав осигурање А.Д.	9.599.224	7,8%	10.181.881	7,8%	7.530.191	5,4%	74,0
	УКУПНО НЕЖИВОТНА	113.680.244	92,7%	121.049.122	92,2%	128.124.383	91,7%	105,8
	ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА							
1.	Grawe осигурање А.Д.	8.566.272	7,0%	9.429.328	7,2%	10.254.981	7,3%	108,8
2.	Дунав осигурање А.Д.	65.050	0,1%	293.423	0,2%	525.616	0,4%	179,1
3.	Јахорина осигурање А.Д.	296.506	0,2%	565.615	0,4%	777.302	0,6%	137,4
	УКУПНО ЖИВОТНА	8.927.828	7,3%	10.288.365	7,8%	11.557.899	8,3%	112,3
	УКУПНА ПРЕМИЈА РС	122.608.072	100,0%	131.337.488	100,0%	139.682.281	100,0%	106,4

Извор: Извјештаји друшта

Графикон 1: Остварена премија/по друштвима за осигурање

Извор: Извјештаји друштава

У 2012. години осам друштава је у односу на претходну годину остварило пораст премије, док је код три друштва забиљежено смањење премије.

Учешће у укупној премији на тржишту осигурања Републике Српске су оствариле и филијале друштава за осигурање из Федерације БиХ, и то у износу од 27.119.149 КМ, што представља 17,7% у односу на укупну премију остварену на територији Републике Српске.

У наставку овог извјештаја користиће се искључиво подаци и показатељи о друштвима за осигурање из Републике Српске, а у наредној табели се даје само преглед премије филијала друштава из ФБиХ на тржишту осигурања у РС у периоду 2010–2012. године:

Табела 8: Обрачунате премије по филијалама друштава из ФБиХ у периоду 2010–2012.години

Р.Б.	Филијале друштава за осигурање из ФБиХ које послују у РС	Обрачуната премија						Индекс 2012/2011
		2010.		2011.		2012.		
		Износ	Удио	Износ	Удио	Износ	Удио	
НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА								
1.	Bosna-Sunce osiguranje d.d.	2.959.424	15,9%	1.373.675	6,2%	1.517.178	5,6%	110,4
2.	Camelija osiguranje d.d.	202.088	1,1%	132.519	0,6%	267.093	1,0%	201,6
3.	Croatia osiguranje d.d.	675.362	3,6%	862.919	3,9%	1.199.261	4,4%	139,0
4.	Euroherc osiguranje d.d.	3.084.552	16,6%	3.473.435	15,6%	4.069.524	15,0%	117,2
5.	SARAJEVO osiguranje	2.278.625	12,3%	3.548.083	16,0%	4.809.587	17,7%	135,6
6.	Merkur BH osiguranje	124.052	0,7%	140.390	0,6%	148.790	0,5%	106,0
7.	Осигурање "VGT" д.д.	3.010.510	16,2%	1.350.579	6,1%	1.351.161	5,0%	100,0
8.	UNIQA osiguranje д.д.	2.012.568	10,8%	3.282.387	14,8%	3.661.398	13,5%	111,5
9.	Зовко осигурање д.д.	623.223	3,4%	2.544.838	11,5%	3.524.469	13,0%	138,5
УКУПНО НЕЖИВОТНА		14.970.404	80,5%	16.708.825	75,2%	20.548.461	75,8%	123,0
ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА								
1.	Croatia osiguranje d.d.	29.200	0,2%	34.979	0%	32.314	0,1%	92,4
2.	Merkur BH osiguranje д.д.	3.353.387	18,0%	4.394.354	20%	4.924.268	18,2%	112,1
3.	UNIQA osiguranje д.д.	242.089	1,3%	1.070.972	5%	1.614.106	6,0%	150,7
УКУПНО ЖИВОТНА		3.624.676	19,5%	5.500.305	25%	6.570.689	24,2%	119,5
УКУПНА ПРЕМИЈА ФБиХ		18.595.079	100%	22.209.130	100%	27.119.149	100%	122,1

Извор: Извјештаји филијала друштава

2.4. Структура портфелја

У следећој табели је представљена структура обрачунате премије према врстама осигурања у периоду 2010–2012. година, с тим да се категорија „остало“ односи на 13 група неживотних осигурања, које у укупној премији појединачно учествују испод једног процента.

Табела 9: Обрачуната премија према врстама осигурања

(у КМ)

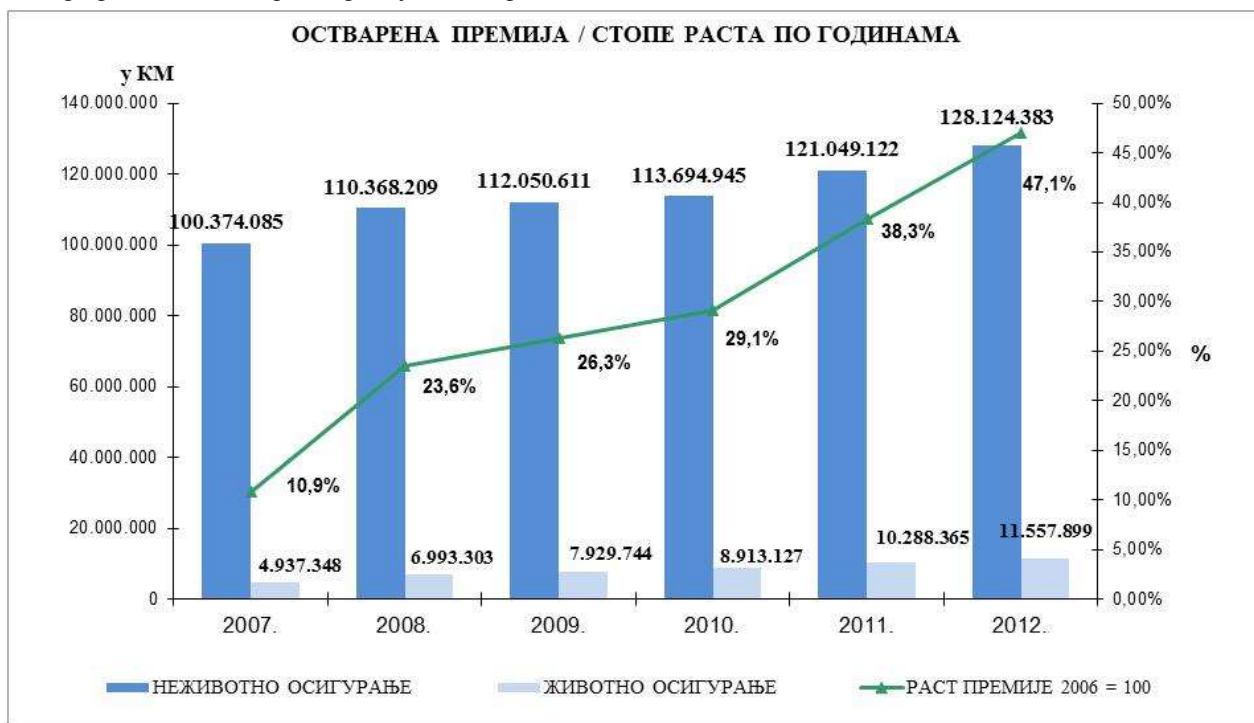
Врста осигурања	2010.		2011.		2012.		Индекс 2012/11
	Износ	Удио	Износ	Удио	Износ	Удио	
Осигурање незгоде	6.992.017	5,7%	7.899.427	6,0%	8.259.311	5,9%	104,6
Осигурање возила која се крећу по копну осим шинских	8.648.264	7,1%	9.329.989	7,1%	9.816.082	7,0%	105,2
Осигурање имовине од пожара и природних сила	5.496.520	4,5%	5.786.226	4,4%	5.920.728	4,2%	102,3
Осигурање осталих штета на имовини	6.261.799	5,1%	6.969.933	5,3%	11.610.800	8,3%	166,6
Осигурање од одговорности за м/в	84.611.974	69,0%	89.149.366	67,9%	90.550.619	64,8%	101,6
Остало	1.684.369	1,4%	1.914.181	1,5%	1.966.843	1,4%	102,8
Укупно неживотна	113.694.945	92,7%	121.049.122	92,2%	128.124.383	91,7%	105,8
Животно осигурање	8.913.127	7,3%	10.288.365	7,8%	11.557.899	8,3%	112,3
Укупно	122.608.072	100%	131.337.488	100%	139.682.281	100%	106,4

Извор: Извјештаји друштава

Од укупно обрачунате премије у 2012. години, на неживотно осигурање односило се 128.124.383 КМ или 91,7%. Обрачуната премију животног осигурања износила је 11.557.899 КМ или 8,3%. У односу на претходну годину, обрачуната премија неживотних осигурања је порасла за 5,8%, а премија животних осигурања за 12,3%. Од 2006. године, од када се прати и објављује званична статистика, премија животног осигурања континуирано биљежи раст, номинално је удвостручена, а учешће у структури премије је такође два пута веће.

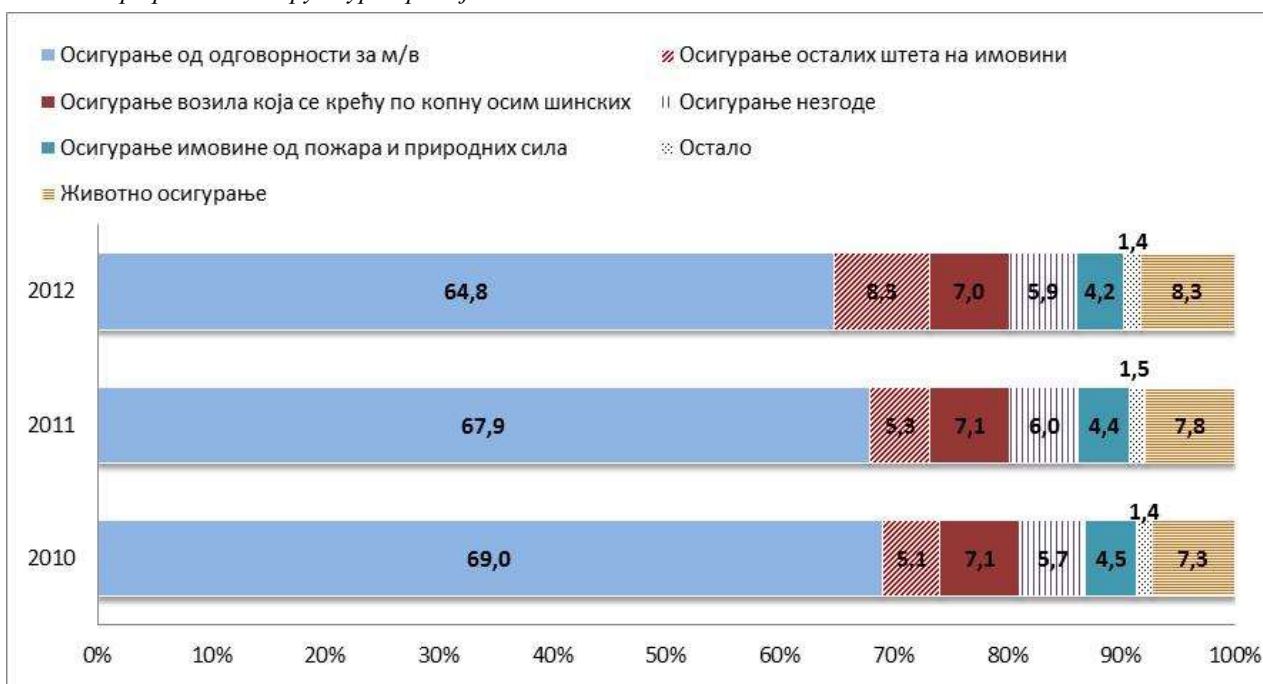
У наставку се даје низ графичких илустрација структуре бруто премије у РС.

Графикон 2: Остварена премија/стопа раста по годинама

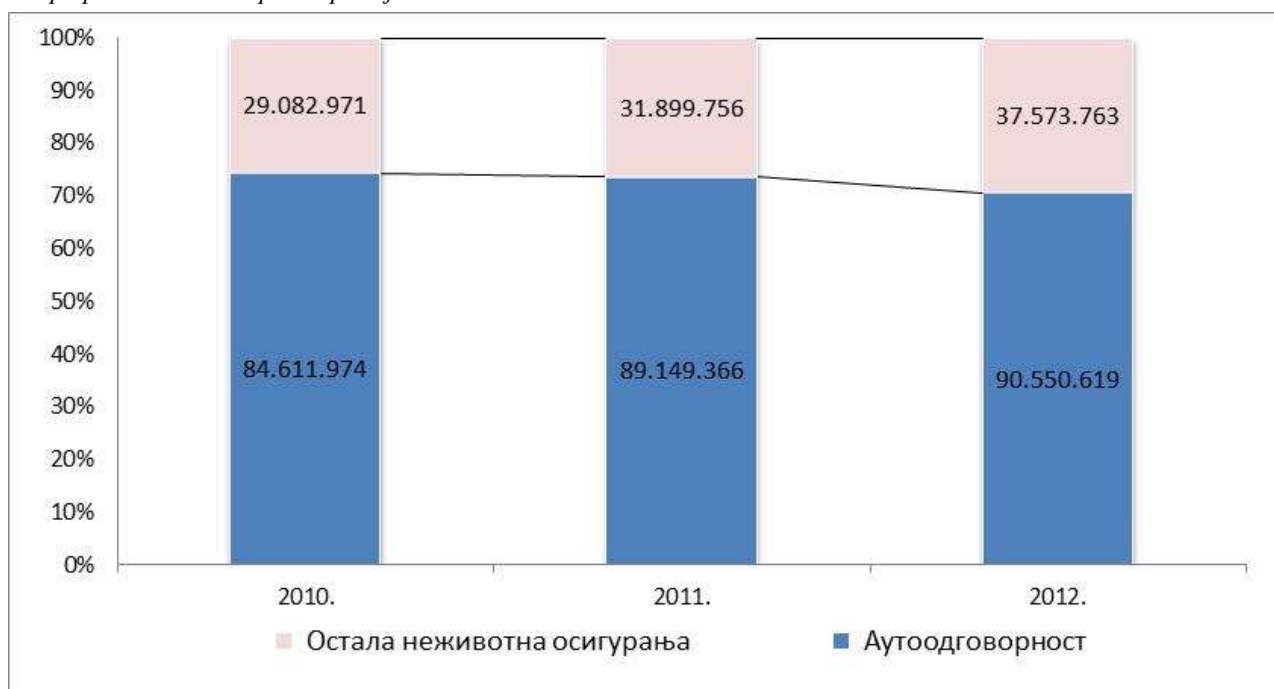
Извор: Извјештаји друштва

Графикон 3: Структура премија

Извор: Извјештаји друштва

Графикон 4: Остварена премија

Извор: Извјештаји друштава

Анализа показује да се структура премије постепено мијења. На осигурање од аутоодговорности у 2010. години односило се 69% укупне премије, док у 2012. години тај проценат износи 64,8%. За неразвијена тржишта је карактеристична доминација обавезног осигурања од аутоодговорности, што се потврђују и примјери других земаља (Црна Гора око 55%, Македонија око 51% итд.).

У наредној табели налазе се подаци о учешћу обавезног и необавезног осигурања у укупно обрачунатој премији за претходне три године:

Табела 10: Удио обавезног и необавезног осигурања у укупно обрачунатој премији

Врста осигурања	2010.	Удио	2011.	Удио	2012.	Удио	Индекс 2012/11
Обавезно	91.634.412	74,7%	97.064.333	73,9%	98.855.574	70,8%	101,8
Необавезно	30.973.660	25,3%	34.273.155	26,1%	40.826.707	29,2%	119,1
УКУПНО	122.608.072	100,0%	131.337.488	100,0%	139.682.281	100,0%	106,4

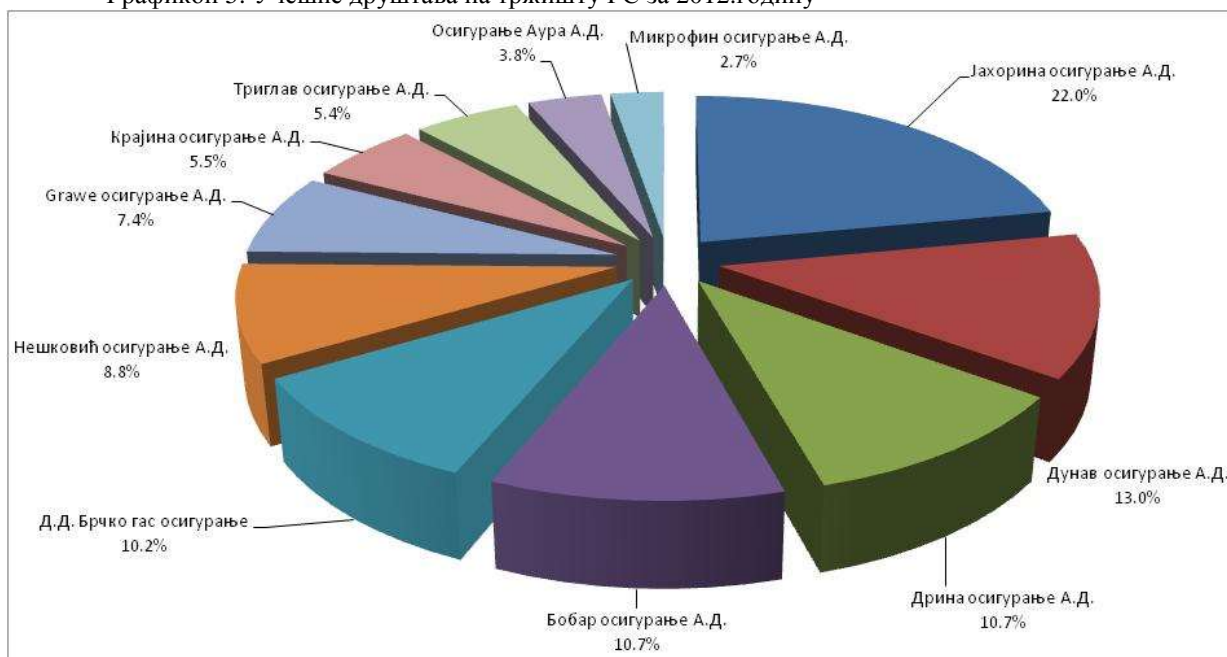
Извор: Извјештаји друштава

Посматрани период карактеришу позитивне тенденције у виду сталног пораста премије у корист необавезних осигурања, али би ове промјене требале бити интензивније.

2.5. Тржишна структура и концентрација

У наредном графикону приказано је тржишно учешће друштава за осигурање у 2012. години.

Графикон 5: Учешће друштава на тржишту РС за 2012.годину

Извор: Извјештаји друштава

У слиједећем прегледу дат је степен концентрације тржишта осигурања у РС по реер групама. У односу на претходну годину смањено је укупно учешће у премији и број друштва за осигурање из групе до 5%, док се повећало из групе 5–10%.

Табела 11: Учешће друштава у укупној премији према реер групама

Учешће	Учешће друштава из РС у укупној премији према реер групама					
	2010.		2011.		2012.	
	Укупно учешће	Број друштава за осигурање	Укупно учешће	Број друштава за осигурање	Укупно учешће	Број друштава за осигурање
до 5%	3,3%	2	10,4%	3	6,4%	2
5-10%	39,7%	5	23,7%	3	27,1%	4
10-15%	37,1%	3	47,3%	4	44,5%	4
преко 15%	20,0%	1	18,6%	1	22,0%	1

Извор: Извјештаји друштава

Herfindahl Hirschman-ов индекс представља такође мјеру концентрације тржишта и израчунава се као збир квадрата појединачног учешћа сваког друштва за осигурање у односу на остварену премију. Овај индекс узима у обзир релативну величину и расподјелу друштава на тржишту, те уколико је тржиште монополистичко, постоји и већа тржишна концентрација, и наравно мања конкуренција. Индекс се повећава уколико се смањује број друштава учесника на тржишту, а у исто вријеме разлика у величини међу њима је све већа. Уколико би постојало само једно друштво које се бави осигурањем, индекс би износио 10.000 (учешће на тржишту 100%, односно индекс је $100 \cdot 100 = 10.000$). У супротном случају, уколико би било много друштава са сразмјерно ниским учешћем, око 0%, индекс би био близу 0, што би указивало да на тржишту постоји савршена конкуренција. Ако је Herfindahl Hirschman-ов индекс између 1.000 и 1.800 сматра се да на тржишту постоји умјерена концентрација, а управо оваква умјерена концентрација карактерише тржиште осигурања Републике Српске у 2012. години. Herfindahl Hirschman-ов индекс у 2012. години износи 1.196 поена, што је у односу на 2011. годину веће за 59 поена.

3. БИЛАНСНА СТРУКТУРА

На основу достављених ревидираних финансијских извјештаја друштава за осигурање за 2012. годину у наставку се даје упоредни приказ и анализа основних билансних позиција за 2011. и 2012. годину. Подаци исказани у овом извјештају, који се односе на 2011. годину, разликују се од података за исту годину у Извјештају о стању сектора осигурања за период 01.01–31.12.2011. године, због извршених ретроспективних корекција финансијских извјештаја наложених од стране овлашћених ревизора, а у складу са МРС 8 – Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке.

3.1. Биланс стања

У слиједећој табели се даје скраћена шема активне збирног биланса стања за сва друштва:

Табела 12: Актива – укупно за сва друштва

(уKM)

А К Т И В А	31.12.2011. година		31.12.2012. година		Индекс 2012/11
	износ	удио	износ	удио	
А. СТАЛНА ИМОВИНА(I+II+III+IV)	173.270.680	68,1%	192.675.344	65,3%	111,2
I Нематеријална улагања	1.779.686	0,7%	1.963.288	0,7%	110,3
II Некретнине, инвестиционе некретнине, постројења, опрема и остала средства (1+2+3)	83.914.804	33,0%	82.968.174	28,1%	98,9
1. Земљиште, грађевински објекти, постројења и опрема	49.735.852	19,5%	38.353.950	13,0%	77,1
2. Инвестиционе некретнине	30.848.177	12,1%	38.921.653	13,2%	126,2
3. Основна средства у припреми и остала основна средства	3.330.775	1,3%	5.692.571	1,9%	170,9
III Дугорочни финансијски пласмани (1+2)	87.378.803	34,3%	107.603.508	36,5%	123,1
1. Учешће у капиталу зависних, придружених и осталих правних лица и дугорочни финансијски пласмани матичним, зависним и осталим повезаним правним лицима	3.670.353	1,4%	3.333.353	1,1%	90,8
2. Дугорочни финансијски пласмани у земљи и иностранству, финансијска средства која се држе до рока доспијења, финансијска средства расположива за продају и остали дугорочни финансијски пласмани	83.708.450	32,9%	104.270.155	35,3%	124,6
IV Одложена пореска средства	197.387	0,1%	140.374	0,0%	71,1
Б. ТЕКУЋА ИМОВИНА (I+II+III+IV)	81.150.229	31,9%	102.439.997	34,7%	126,2
I Залихе, стална средства и средства обустављеног пословања намијењена продаји	504.700	0,2%	346.581	0,1%	68,7
II Краткорочна потраживања, пласмани и готовина	70.620.427	27,8%	84.955.411	28,8%	120,3
1. Потраживања по основу премије, учешћа у накнади штета и остали купци	9.973.378	3,9%	14.690.184	5,0%	147,3
2. Потраживања из специфичних послова и остала потраживања	3.755.448	1,5%	13.371.332	4,5%	356,1
3. Краткорочни финансијски пласмани	43.459.000	17,1%	45.993.635	15,6%	105,8
4. Готовина	13.428.995	5,3%	10.892.928	3,7%	81,1
5. Порез на додатну вриједност	3.606		7.332	0,0%	203,3
III Активна временска разграничења	9.945.109	3,9%	17.055.872	5,8%	171,5
IV - Одложена пореска средства	79.993		82.133		102,7
ПОСЛОВНА АКТИВА (А+Б)	254.420.909	100,0%	295.115.341	100,0%	116,0
ВАНБИЛАНСНА АКТИВА	4.212.675		2.799.466		66,5
УКУПНА АКТИВА	258.633.584		297.914.807		115,2

Извор: Биланси стања друштава

Вриједност пословне активе друштава за осигурање у Републици Српској са стањем на дан 31.12.2012. године износила је 295.115.341 KM и у односу на стање на дан 31.12.2011. године увећана је за 16%.

У наредном графичком приказу је представљена структура активе за 2011. и 2012. годину.

Извор: Биланси стања друштва

Из наведене скраћене шеме и графичког приказа биланса видљиво је да структуру пословне активе у 2012. години чине: стална имовина са учешћем од 65,3% и текућа имовина са учешћем од 34,7%.

У посматраном периоду дошло је промјене структуре активе, која се огледа у смањењу процентуалног учешћа сталне имовине са 68,1% на 65,3%, док је истовремено повећано процентуално учешће текуће имовине са 31,9% на 34,7%.

Пораст ставке стална имовина, која је релативно повећана за 11,2%, проузрокован је прије свега порастом слиједећих позиција: нематеријалних улагања за 10,3%, инвестиционих некретнина за 26,2%, основних средстава у припреми и осталих основних средстава за 70,9% и дугорочних финансијских пласмана за 23,1%.

Нематеријална улагања су повећана код једног друштва за осигурање по основу улагања у софтверске компоненте информационог система у циљу обезбјеђења благовремених, потпуних и тачних информација за доношење пословних одлука и адекватне подршке пословним процесима. Инвестиционе некретнине су повећане код три друштва за осигурање по основу рекласификације некретнина које служе за обављање дјелатности у инвестиционе некретнине. По налогу овлашћеног ревизора код једног друштва за осигурање извршена је рекласификација некретнина из инвестиционих у некретнине које служе за обављање дјелатности. Основна средства у припреми и остала основна средства повећана су код три друштва за осигурање, а чине их аванси и некретнине, постројења, опрема и инвестиционе некретнине у припреми.

У оквиру дугорочних финансијских пласмана значајно је напоменути да је дошло до повећања позиције дугорочни финансијски пласмани у земљи за 24,6%.

У оквиру сталне имовине забиљежен је пад у односу на 2011. годину на позицијама земљиште, грађевински објекти, постројења и опрема за 22,9%, Учешће у капиталу зависних, придружених и осталих правних лица за 9,2% и одложена пореска средства за 28,9%.

Пораст ставке текућа имовина, која је релативно повећана за 26,2%, проузрокован је прије свега порастом слиједећих позиција: потраживања по основу премије, учешћа у накнади штета и остали купци за 47,3%, потраживања из специфичних послова и друга потраживања за 256,1% и активна временска разграничења за 71,5%.

Потраживања из специфичних послова и друга потраживања забиљежила су значајан пораст у односу на претходну годину, а иста потичу од пораста потраживања за продане хартије од

вриједности код једног друштва за осигурање и потраживања за дате зајмове код другог друштва. Активна временска разграничења повећана су у односу на прошлу годину, а односе се на повећање разграничене преносне премије на терет реосигураваача код једног друштва за осигурање и трошкове спровођења осигурања, код два друштва за осигурање. Агенција је у току континуираног надзора неревидираних финансијских извјештаја изразила сумњу у реалност ове позиције код два друштва за осигурање, те је сходно томе наложила друштвима да се овлашћени ревизор, у оквиру редовне ревизије финансијских извјештаја за 2012. годину, посебно изјасни о наведеној позицији. У оба случаја овлашћени ревизори су потврдили да је ова позиција исказана у складу са прописима који регулишу ову област.

У оквиру текуће имовине забиљежен је пад у односу на 2012. годину на позицији залихе, стална средства и средства обустављеног пословања намијењена продаји за 31,3% и позицији готовина за 18,9%.

Ванбилансна, како актива, тако и пасива, односи се на државну имовину (грађевинске објекте) коју користи Јахорина осигурање а.д. и отписана потраживања Триглав осигурања а.д. Ванбилансна актива, односно пасива, смањена је за 33,5% у односу на претходну годину, а због прекњижавања вриједности некретнина из ванбилансне у билансну евиденцију.

У наредном прегледу је дат упоредни приказ агрегатних позиција пасиве Биланса стања на нивоу сектора за 2011. и 2012. годину.

Табела 13: Пасива –укупно за сва друштва

(у КМ)

ПАСИВА	31.12.2011. година		31.12.2012. година		Индекс 2012/11
	износ	удио	износ	удио	
А. КАПИТАЛ	98.825.215	38,8%	119.145.710	40,4%	120,6
1. Основни капитал	84.425.148	33,2%	91.867.048	31,1%	108,8
2. Емисиона премија	255.268	0,1%	2.976.379	1,0%	1166,0
3. Резерве из добитка	2.211.308	0,9%	2.868.025	1,0%	129,7
4. Ревалоризационе резерве	7.940.930	3,1%	7.936.751	2,7%	99,9
5. Нереализовани добити по основу финансијских средстава расположивих за продају	495.085	0,2%	661.692	0,2%	133,7
6. Нереализовани губити по основу финансијских средстава расположивих за продају	1.506.985	0,6%	1.705.624	0,6%	113,2
7. Нераспоређени добитак (8+9)	17.197.482	6,8%	22.143.450	7,5%	128,8
8. Нераспоређени добитак ранијих година	2.138.870	0,8%	3.233.830	1,1%	151,2
9. Нераспоређени добитак ове године	15.058.612	5,9%	18.909.620	6,4%	125,6
10. Губитак до висине капитала (11+12)	12.193.021	4,8%	7.602.011	2,6%	62,3
11. Губитак ранијих година	8.289.093	3,3%	7.061.516	2,4%	85,2
12. Губитак текуће године	3.903.928	1,5%	540.495	0,2%	13,8
Б. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА	25.230.133	9,9%	33.033.522	11,2%	130,9
В. ОБАВЕЗЕ (1+2)	130.365.561	51,2%	142.936.109	48,4%	109,6
1. Дугорочне обавезе	500.148	0,2%	688.223	0,2%	137,6
2. Краткорочне обавезе и ПВР	129.865.413	51,0%	142.247.886	48,2%	109,5
2.1. Преносна премија ЖО	3.278.104	1,3%	3.556.070	1,2%	108,5
2.2. Преносна премија НЖО	59.824.993	23,5%	66.214.496	22,4%	110,7
2.3. Резервисане штете ЖО	271.885	0,1%	270.005	0,1%	99,3
2.4. Резервисане штете НЖО	46.818.536	18,4%	46.538.302	15,8%	99,4
2.5. Друга пасивна разграничења	4.622.379	1,8%	4.954.292	1,7%	107,2
2.6. Остале краткорочне обавезе	15.049.516	5,9%	20.714.721	7,0%	137,6
Г. ПОСЛОВНА ПАСИВА	254.420.909	100,0%	295.115.341	100,0%	116,0
Д. ВАНБИЛАНСНА ПАСИВА	4.212.675		2.799.466		66,5
Ђ. УКУПНА ПАСИВА	258.633.584		297.914.807		115,2

Извор: Биланси стања друштва

Вриједност пословне пасиве друштава за осигурање у Републици Српској на дан 31.12.2012. године је износила 295.115.341 КМ и у односу на вриједност пословне пасиве исказану на дан 31.12.2011. године већа је за 16%.

У наредном графичком приказу је представљена структура пасиве за 2011. и 2012. годину.

Графикон 7: Структура пасиве друштава за осигурање (%)

Извор: Биланси стања друштава

У структури пословне пасиве капитал учествује са 40,4%, дугорочна резервисања са 11,2% и обавезе са 48,4%, од којих се највећи дио односи на обавезе по основу резервисања за преносну премију, пријављене штете, као и настале непријављене штете.

Укупни капитал друштава за осигурање повећан је за 20,6% у односу на претходну годину, док је основни капитал повећан за 8,8%. Промјене на основном капиталу извршене су код четири друштва за осигурање, од којих је код два друштва за осигурање повећан је капитал по основу емисија обичних акција, код једног друштва за осигурање смањен је капитал због покрића губитка оствареног у претходном периоду и код једног друштва за осигурање је дошло истовремено до смањења и повећања основног капитала. Поступак истовременог повећања и смањења капитала за исти износ извршен је из разлога што је друштво за осигурање остварило губитак чијим је покрићем основни капитал смањен испод законом дозвољеног минимума, па је друштво за осигурање истовремено извршило и емисију обичних акција којом је капитал повећан до истог износа прије покрића губитка.

Значајан пораст забиљежен је и на позицији емисиона премија приликом емисије акција код једног друштва, гдје је остварена продајна цијена по акцији изнад номиналне. Позиције резерве из добитка и нереализовани добици су забиљежили значајан пораст у релативном износу, док је номинални пораст незнатан.

Позиција нераспоређена добит ранијих година повећала се за 51,2%, док је позиција нераспоређена добит текуће године повећана за 25,6%. Десет друштва за осигурање је остварило добит у текућој години.

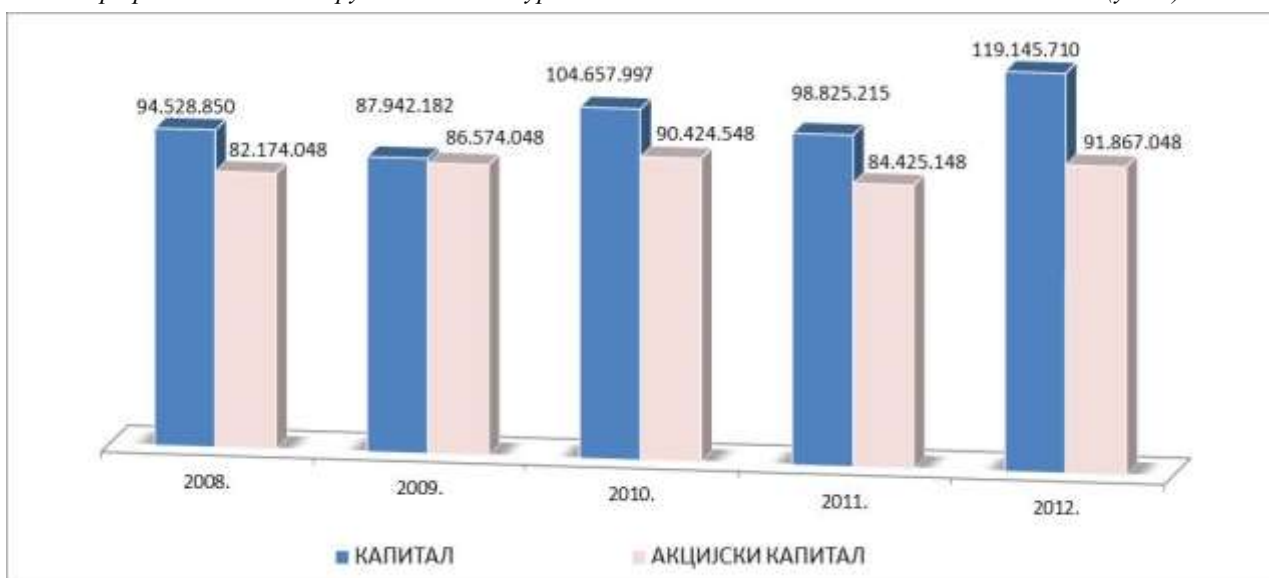
Позиција губитак текуће године је смањена за 86,2%, а исти је остварило једно друштво за осигурање.

На позицији губитак ранијих година евидентиране су сљедеће промјене: једно друштво за осигурање је извршило покриће губитка из ранијих година, али је по налогу овлашћеног ревизора извршило корекцију финансијских извјештаја за претходну годину, што је довело до повећања ове позиције. Друго друштво је по налогу овлашћеног ревизора у току ревизије финансијских извјештаја за текућу годину, а у складу са МРС 8 – Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке извршило корекцију финансијских извјештаја и исказало губитак ранијих година. Треће друштво за осигурање извршило је покриће дијела губитка из остварене добити. Наведене промјене су се рефлектовале на нивоу сектора у виду смањења позиције губитак ранијих година за 14,8%.

У наставку се даје преглед кретања капитала.

Графикон 8: Капитал друштава за осигурање

(у КМ)

Извор: Биланси стања друштава

На позицији дугорочна резервисања остварен је пораст од 30,9% у односу на претходну годину. У оквиру ове позиције дошло је до повећања код животних осигурања математичке резерве за 31,3%, што је позитиван дугорочни тренд, позиције резервисања за учешће у добитку за 41,9% и код неживотних осигурања позиције резервисања за изравнање ризика за 29,5%.

Укупне обавезе у посматраном периоду повећане су за 9,6%, а у структури је дошло до повећања дугорочних обавеза, краткорочних обавеза и пасивних временских разграничења (преносна премија и резервисане штете). Укупна резервисања за штете неживотних осигурања мања су од резервисања извршених у претходној години за 0,6% иако је премија неживотних осигурања порасла за 5,8%. Из наведеног се може закључити да су одређена друштва за осигурање и поред пораста премије неживотних осигурања смањила резервисања за штете, што захтијева појачану контролу Агенције у 2013. години.

Поред наведеног, овлашћени ревизор је наложио једном друштву за осигурање у току ревизије финансијских извјештаја за 2012. годину да изврши корекцију неревидираних

финансијских извјештаја достављених Агенцији за посредничке, информатичке и финансијске услуге (АПИФ) и Агенцији. Овом корекцијом смањене су позиције у билансу стања и то инвестиционе некретнине исказане у неревидираним финансијским извјештајима за 2012. годину за износ од 384.837 КМ и резерве за штете неживотних осигурања за износ од 483.654 КМ. То је довело до смањења позиција у билансу успјеха остали пословни приходи за износ од 384.837 КМ, расходи по основу резервисања за штете, удјели у штетама и остала резервисања по основу неживотних осигурања у износу од 483.654 КМ и нето губитка текуће године за износ од 98.817 КМ.

Генерално посматрано у билансној структури на нивоу сектора за 2012. годину није било већих негативних промјена.

Евидентно је да друштва за осигурање на основу налога овлашћеног ревизора и Агенције, имају обавезу да коригују поједине билансне позиције, како би реално приказали имовину и обавезе. Наведено у појединим случајевима захтијева и корекцију финансијских извјештаја укључујући и претходне године.

У вези са подацима исказаним у овом извјештају за 2011. годину, табела 12. и табела 13. дају се додатна појашњења. Сума пословне активе и пасиве исказана у финансијским извјештајима за 2012. годину, а која се односи на 2011. годину, смањена је у односу на суму активе и пасиве у финансијским извјештајима за 2011. годину за износ од 3.295.953 КМ. Наведено смањење произошло је из налога овлашћених ревизора код два друштва за осигурање код којих је, у складу са МРС 8 – Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке, извршена ретроспективна корекција финансијских извјештаја. Корекција на страни активе је извршена по основу смањења вриједност инвестиционих некретнина код једног друштва за осигурање за износ од 1.074.599 КМ и смањења позиције Активна временска разграничења код другог друштва за осигурање у износу од 2.221.354 КМ.

На страни пасиве корекција је извршена на начин да је повећан губитак ранијих година код једног друштва за осигурање за износ од 3.262.543 КМ и код другог друштва за осигурање за износ од 1.933.254 КМ, што укупно износи 5.195.797 КМ. Истовремено, код једног друштва за осигурање повећане су обавезе за резервисане штете за 2.187.944 КМ, а код другог друштва за осигурање смањена је нераспоређена добит за 288.110 КМ. С обзиром да су корекције извршене за претходну годину, наведене промјене нису евидентирание кроз биланс успјеха.

3.2. Биланс успјеха

У наредној табели дат је упоредни преглед ставки Биланса успјеха за сва друштва за осигурање за 2011. и 2012. годину.

Табела 14: **Биланс уснјеха** –укупноза сва друштва

(у КМ)

ПОЗИЦИЈА	31.12.2011.	удио	31.12.2012.	удио	Индекс 2012/11
	износ		износ		
А. ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
I - Пословни приходи (1+2+3+4+5+6)	140.687.072	89,3%	145.094.845	88,4%	103,1
1. Приходи од премије и провизије осигурања, саосигурања, реосигурања и ретроцесија животних осигурања	10.397.797		11.719.419		112,7
2. Приходи од премије и провизије осигурања, саосигурања, реосигурања и ретроцесија неживотних осигурања	117.849.920		121.789.833		103,3
3. Приходи по основу учешћа саосигурања и реосигурања и ретроцесија у накнади штета неживотних осигурања	1.462.204		520.923		35,6
4. Приходи од укидања и смањења резервисања неживотних осигурања	5.222.364		6.066.091		116,2
5. Приходи од поврата пореских и других дажбина и приходи од премија, субвенција, дотација, донација и сл.	88.068		92.874		105,5
6. Други пословни приходи	5.666.719		4.905.705		86,6
II - Пословни расходи (1+2)	129.830.016	89,6%	130.460.167	90,8%	100,5
1. Функционални расходи (1.1.+1.2.+1.3.)	64.696.152		67.384.133		104,2
1.1. Расходи за дугорочна резервисања и функционалне доприносе	9.706.834		10.628.903		109,5
1.2. Накнаде штета, уговорених износа и премија саосигурања и реосигурања	2.337.030		2.821.671		120,7
1.3. Накнаде штета и остале накнаде неживотних осигурања	52.652.288		53.933.559		102,4
2. Трошкови спровођења осигурања	65.133.864		63.076.034		96,8
III - Пословни добитак/губитак (I-II)	10.857.056		14.634.678		134,8
Б. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
I - Финансијски приходи	6.183.315	3,9%	7.717.398	4,7%	124,8
II - Финансијски расходи	442.724	0,3%	821.349	0,6%	185,5
III - Финансијски добитак/губитак (I-II)	5.740.591		6.896.049		120,1
АБ - Добитак/губитак редовне активности (АIII+БIII)	16.597.647		21.530.727		129,7
В. ОСТАЛИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
I - Остали приходи	10.437.500	6,6%	10.656.171	6,5%	102,1
II - Остали расходи	14.406.261	9,9%	11.256.771	7,8%	78,1
III - Добитак/губитак по основу осталих прихода и расхода (I-II)	-3.968.761		-600.600		15,1
Г. ПРИХОДИ И РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРИЈЕДНОСТИ ИМОВИНЕ					
I - Приходи од усклађивања вриједности имовине	2.952		207.761	0,1%	7038,0
II - Расходи од усклађивања вриједности имовине	52.268		407.102	0,3%	778,9
III - Добитак/губитак по основу усклађивања вриједности имовине (I-II)	-49.316		-199.341		404,2
Д. ПРИХОДИ ПО ОСНОВУ ПРОМЈЕНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И ИСПРАВКЕ ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ГОДИНА	370		421		113,8
Д I- РАСХОДИ ПО ОСНОВУ ПРОМЈЕНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И ИСПРАВКЕ ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ГОДИНА			18.163	0,0%	
Ђ. ДОБИТАК /ГУБИТАК ПРИЈЕ ОПОРЕЗИВАЊА (АБ+ВIII+ ГIII+Д)	12.579.940		20.713.044		164,7
Е. ТЕКУЋИ И ОДЛОЖЕНИ ПОРЕЗ НА ДОБИТ	1.460.136		2.438.546		167,0
Ж. ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ ПРИХОДИ					
З. НЕТО ДОБИТАК /НЕТО ГУБИТАК ПЕРИОДА (Ђ-Е+Ж)=(З 1-З 2)	11.119.804		18.274.498		164,3
1. Нето добитак текуће године	15.023.732		18.814.993		125,2
2. Нето губитак текуће године	3.903.928		540.495		13,8
И. ОСТАЛИ ДОБИЦИ И ГУБИЦИ У ПЕРИОДУ					
I - Добити утврђени директно у капиталу	300.455	0,2%	409.451	0,2%	136,3
II - Губити утврђени директно у капиталу	140.307	0,1%	726.857	0,5%	518,0
III - Порез на добитак који се односи на остале добитке и губитке	13.488		-49.941		
Ј. УКУПАН НЕТО РЕЗУЛТАТ У ОБРАЧУНСКОМ ПЕРИОДУ (З+ИI-ИII-ИIII)	11.266.464		18.007.032		159,8
К. УКУПНИ ПРИХОДИ И ДОБИЦИ (АI+БI+ВI+ГI+Д+Ж+ИI)	157.611.664	100,0%	164.086.047	100,0%	104,1
Л. УКУПНИ РАСХОДИ И ГУБИЦИ (АII+БII+ВII+ГII+ДI+ИII+ИIII)	144.885.064	100,0%	143.640.468	100,0%	99,1
Љ.УКУПАН БРУТО РЕЗУЛТАТ У ОБРАЧУНСКОМ ПЕРИОДУ (К-Л)	12.726.600		20.445.578		160,7
М. ТЕКУЋИ И ОДЛОЖЕНИ ПОРЕЗ НА ДОБИТ (Е)	1.460.136		2.438.546		167,0
Н. УКУПАН НЕТО РЕЗУЛТАТ У ОБРАЧУНСКОМ ПЕРИОДУ (Љ-М)=Ј	11.266.464		18.007.032		159,8

Извори: финансијски извјештаји друштава

Укупни приходи, укључујући и добитке утврђене директно у капиталу у 2012. години су износили 164.086.047 КМ, што у односу на претходну годину представља повећање за 4,1%.

Пословни приходи друштава за осигурање остварени по основу премије у 2012. години чине 88,4% укупних прихода и износе 145.094.845 КМ, а већи су за 3,1% у односу на претходну годину. У структури укупних прихода финансијски приходи учествују са 4,7%, остали приходи 6,5%, док је проценат учешћа прихода од усклађивања вриједности имовине и добитака утврђених директно у капиталу у укупним приходима незнатан. Финансијски приходи су повећани за 24,8%, остали приходи повећани за 2,1%, док су приходи од усклађивања вриједности имовине процентуално знатно већи, у односу на претходну годину, али номинални износ није значајан.

Укупни расходи друштава за осигурање, укључујући и све губитке утврђене директно у капиталу у 2012. години износили су 143.640.468 КМ и у односу на расходе претходне године смањени су за 0,9%. Структуру укупних расхода чине пословни расходи са 90,8% и остали расходи са 7,8%, док је учешће финансијских расхода, расхода од усклађивања вриједности имовине и губитака утврђених директно у капиталу незнатно.

У оквиру пословних расхода дошло је до пораста расхода по основу накнада штета, уговорених износа и премија саосигурања и реосигурања за 20,7%, док су трошкови спровођења осигурања смањени за 3,2%. Финансијски расходи повећани су за 85,5%, а односе се на обавезе по рјешењу Пореске управе РС код једног друштва за осигурање. Остали расходи су смањени за 21,9%, а односе се углавном на вантарифне попусте и исправку потраживања. Пораст у односу на претходну годину забиљежен је на позицији расходи од усклађивања вриједности имовине, а односи се на обезвређење нематеријалних улагања, некретнина, постројења, опреме и инвестиционих некретнина код једног друштва за осигурање, који је процентуално значајан, али номинално незнатан.

Укупан нето резултат периода који је предмет расподјеле износи 18.274.498 КМ, а у њему партиципира десет друштава са оствареним добитком од 18.814.993 КМ, док је једно друштво исказало нето губитак од 540.495 КМ.

Укупан нето резултат у обрачунском периоду, као разлика укупних прихода и добитака утврђених директно у капиталу, са једне стране, и укупних расхода и губитака утврђених директно у капиталу и текућег и одложеног пореза на добит с друге стране, на нивоу свих друштава износи 18.007.032 КМ.

3.3. Консолидовани финансијски извјештаји

Од укупно 11 друштава за осигурање, четири друштва за осигурање врше директну или индиректну контролу над једним или више правних лица или остварују значајан утицај над другим правним лицима, те су, у складу са чланом 19. Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске, обавезни да састављају консолидоване финансијске извјештаје повезаних правних лица који чине једну економску цјелину.

У складу са претходно наведеним, друштва за осигурање су саставила и доставила Агенцији ревидиране консолидоване финансијске извјештаје. Два друштва за осигурање су исказала

мањи нето резултат у ревидираним консолидованим финансијским извјештајима у односу на појединачне ревидиране финансијске извјештаје, док су друга два исказала већи нето резултат у ревидираним консолидованим финансијским извјештајима у односу на појединачне ревидиране финансијске извјештаје.

Укупан нето резултат текућег периода исказан у ревидираним консолидованим финансијским извјештајима за наведена друштва за осигурање је мањи у односу на финансијски резултат исказан у појединачним ревидираним финансијским извјештајима за 214.176 КМ.

4. ФИНАНСИЈСКИ И ТЕХНИЧКИ ПОКАЗАТЕЉИ СТАЊА У СЕКТОРУ

4.1. Испуњавање захтјева адекватности капитала

Друштва за осигурање из Републике Српске дужна су континуирано одржавати висину капитала адекватну према обиму и врстама послова осигурања које обављају, односно ризцима којима су изложена у обављању послова осигурања.

Адекватност капитала друштва за осигурање мјери се у смислу испуњавања прописаних услова, односно капитал друштва за осигурање мора бити најмање једнак маргини солвентности, при чему не смије бити мањи од износа прописаног законом, док гарантни фонд мора бити најмање једнак износу 1/3 маргине солвентности или минимално прописаном износу гарантног фонда⁶. Композитна друштва морају одвојено исказивати капиталне услове за групу животних и неживотних осигурања.

Табела 15: Испуњавање захтјева адекватности капитала

(у КМ)

Р. Б.	Опис	2012.	
		Неживотна осигурања	Животна осигурања
1.	Базични капитал	77.483.078	11.214.151
2.	Гарантни фонд	49.000.000	9.000.000
3.	Више/мање базичног капитала (1-2)	28.483.078	2.214.151
4.	Расположиви капитал	75.530.199	11.214.151
5.	Маргина солвентности	23.245.137	1.802.955
6.	Више/мање расположивог капитала (4-5) или (4-2) у зависности шта је веће (2 или 5)	26.157.057	2.214.151

Извор: Извјештаји друштава

Расположиви капитал⁷ друштава за осигурање посматрано укупно за животна и неживотна осигурања, утврђен у сврху исказивања испуњавања захтјева адекватности капитала, на крају 2012. године износио је 86,7 милиона КМ. На нивоу сектора исказан је вишак капитала у односу гарантни фонд у износу од 28,4 милиона КМ.

Имајући у виду да су у 2012. години донесени нови правилници, Правилник о начину обрачуна капитала и адекватности капитала друштава за осигурање и Правилник о елементима и контроли маргине солвентности друштава за осигурање, није било могуће поредити појединачне позиције приказане у претходној табели са подацима из 2011. године. Ипак може се рећи да је укупна капитална адекватност у 2012. години повећана за 67% код неживотних осигурања, односно 14% код животних осигурања, што је позитивно, јер се ради о показатељу који представља гаранцију извршења обавеза према осигураницима,

⁶Као мјеродаван износ приликом утврђивања довољности гарантног фонда узима се виши износ од 1/3 маргине солвентности или минимално прописан износ гарантног фонда (оснивачки капитал), који је утврђен Законом о друштвима за осигурање.

⁷Потребно је нагласити да се износ капитала, утврђен у сврху испуњавања захтјева адекватности капитала, разликује од износа капитала исказаног у билансу стања. Захтјев адекватности капитала полази од циља да се утврди капитал за измирење обавеза из уговора о осигурању, као крајња гаранција. Због тога се поједине ставке, које иначе припадају категорији капитала, нпр. добитак текуће године и сл. искључују, а додају се неке друге ставке.

оштећеним и корисницима осигурања, у случају непредвиђених губитака у пословању друштва за осигурање.

Иако је на нивоу сектора осигурања Републике Српске обезбијеђено испуњавање захтјева адекватности капитала, једно композитно друштво код животног осигурања је исказало мањак гарантног фонда у односу на минимално прописани износ. Имајући у виду да је ово друштво у 2012. години пословало позитивно код животног осигурања и да износ добити прелази износ недостатка гарантног фонда у односу на минимално прописани износ, Агенција није налагала додатне мјере, јер је већ у наредном кварталном извјештају за 2013. годину, који се доставља заједно са годишњим извјештајем за 2012. годину, овај недостатак покривен.

Поред испуњавања прописаних захтјева адекватности капитала, друштва за осигурање имају обавезу да износ у висини од најмање 50% минимално потребног гарантног фонда, држе у намјенски ороченом депозиту или хартијама од вриједности чији је емитент или гарант Босна и Херцеговина, Република Српска или Централна банка БиХ. Сва друштва за осигурање испуњавају овај захтјев, односно посједују захтјевано покриће у наведеним средствима, која служе искључиво у сврху заштите осигураника и очувања солвентности друштва за осигурање и у друге сврхе се не могу да користе.

4.2. Обрачун и покривеност техничких резерви прописаним облицима активе

4.2.1. Укупно обрачунате техничке резерве

Реалан обрачун техничких резерви, те њихово адекватно покриће основни су предуслови за одржавање солвентности друштава за осигурање, чиме се доприноси бољој заштити интереса осигураника и корисника осигурања, као и јачању повјерења у сектор осигурања. Начин обрачуна техничких резерви, те висину и начин улагања средстава за покриће истих прописује Агенција.

У наредном графикону илуструје се преглед обрачунатих техничких резерви на нивоу сектора у периоду 2008-2012. година.

Графикон 9: Техничке резерве свих друштава за осигурање(у КМ)

Извор: Извјештаји друштава

У посматраном периоду на нивоу сектора техничке резерве континуирано расту и повећане су за 49%. С обзиром да се примјењују различити услови и ограничења улагања код животног и неживотног осигурања у наставку се даје одвојена анализа улагања средстава за покриће техничких резерви.

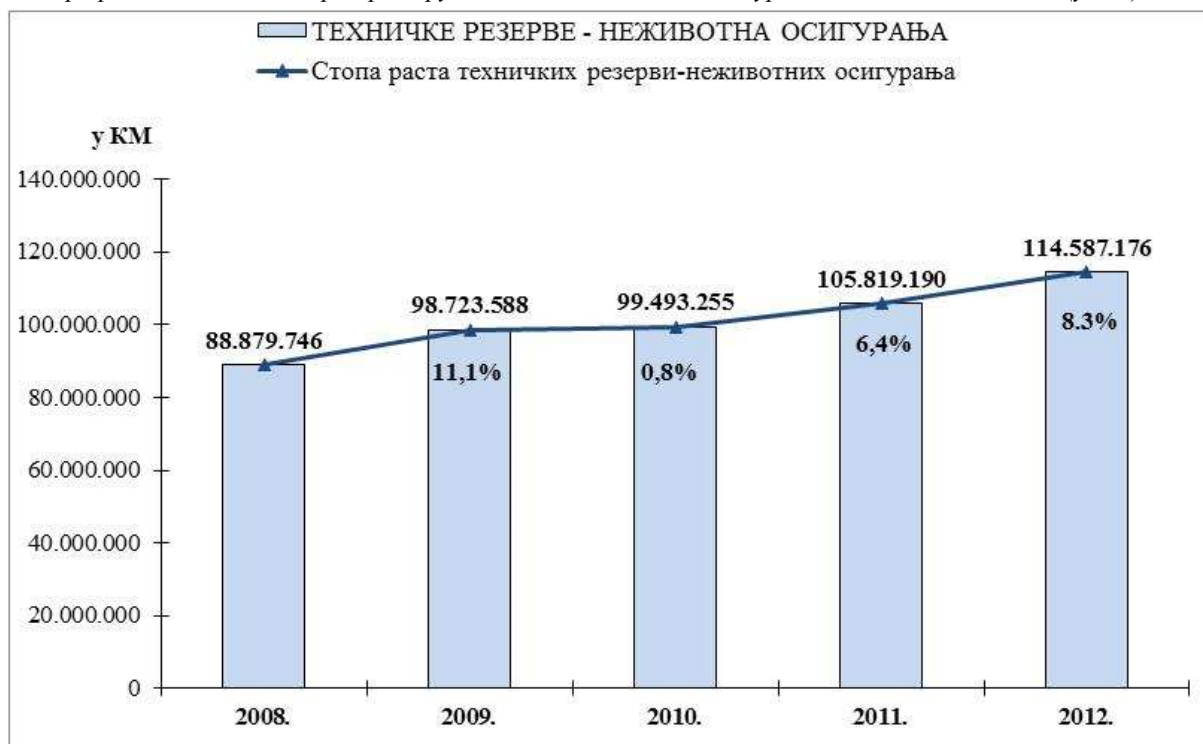
Да би било способно да одговори обавезама по основу исплате штете и накнада из уговора о осигурању, друштво за осигурање је дужно да средства за покриће техничких резерви улаже зависно од врста осигурања које обавља, водећи рачуна о рочности обавеза, сигурности, профитабилности и дисперзији улагања.

4.2.2. Обрачун и средства за покриће техничких резерви друштава за неживотно осигурање

Укупно обрачунате техничке резерве неживотних осигурања, у периоду 2008-2012. година, приказане су у наредном графикону.

Графикон 10: Техничке резерве друштава за неживотно осигурање

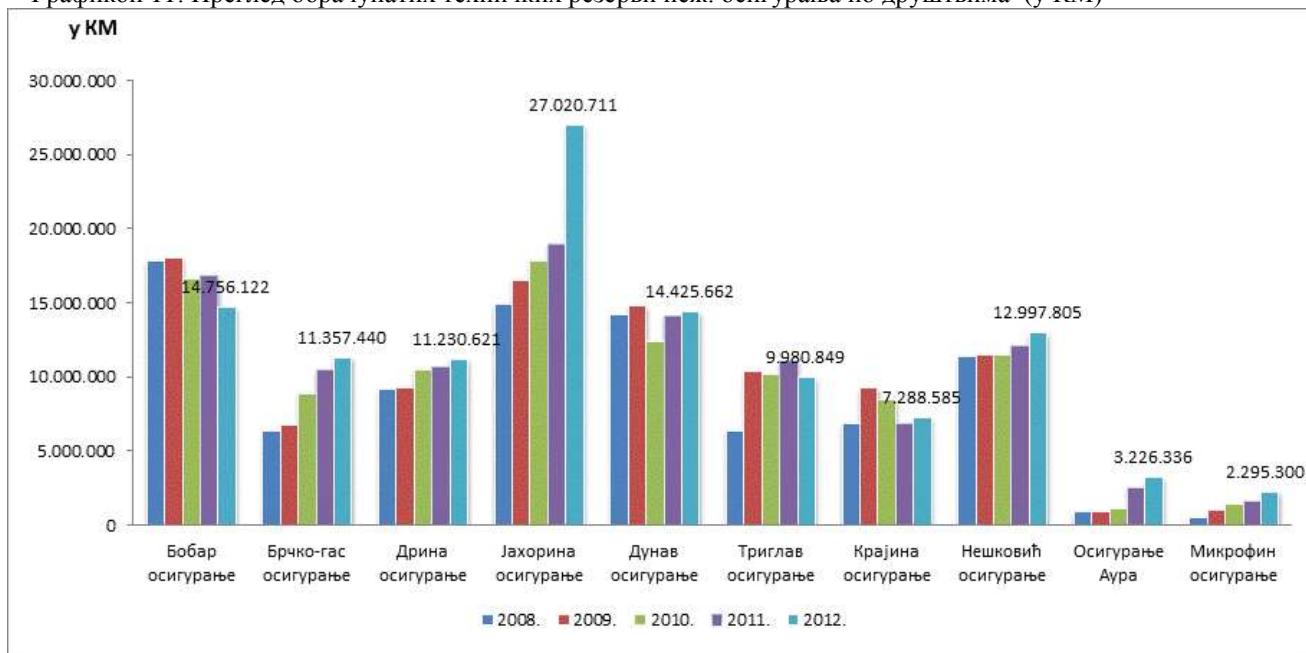
(у КМ)

Извор: Извјештаји друштава

Упоредо са растом премије повећане су и техничке резерве. Поред тога, Агенција је у посматраном периоду код свих друштава за осигурање контролисала адекватност обрачуна техничких резерви. У периоду 2008-2012. година техничке резерве за неживотно осигурање повећане су за 29%. У наредном графикону приказане су обрачунате техничке резерве неживотних осигурања за сва друштва за осигурање, у периоду 2008-2012. година.

Графикон 11: Преглед обрачунатих техничких резерви неж. осигурања по друштвима (у КМ)

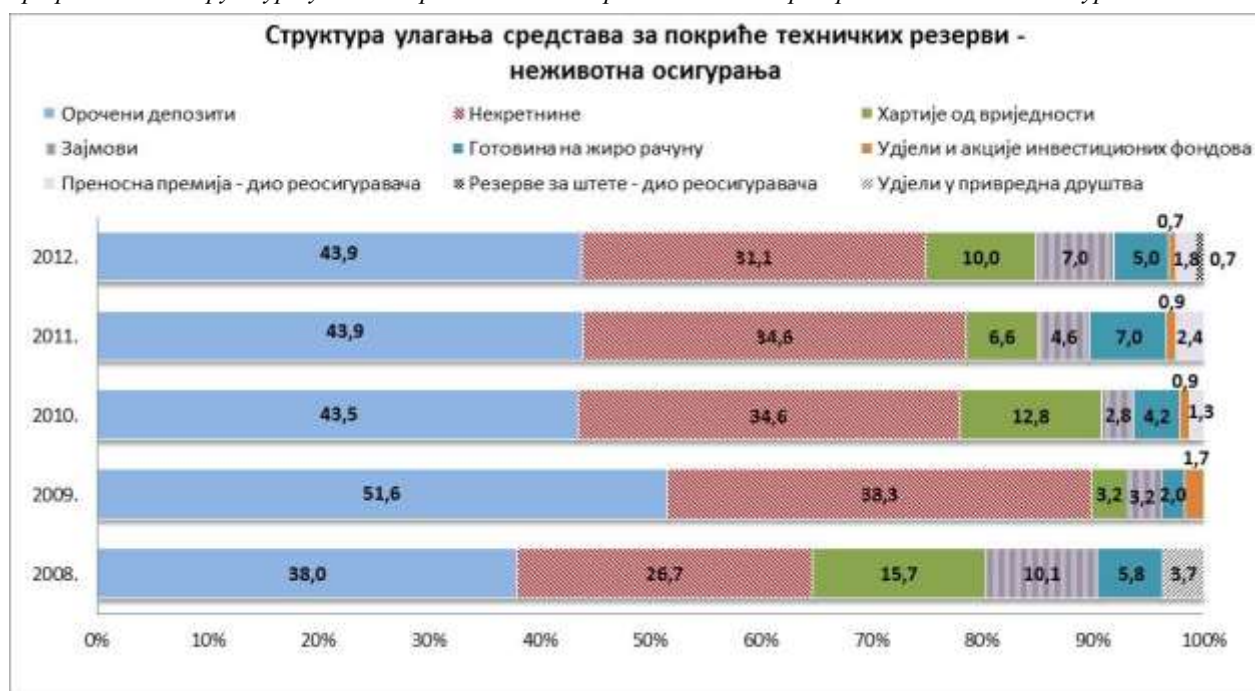

Извор: Извјештаји друштава

Из графика се види да је у 2012. години, само код два друштва дошло до смањења обрачунатих техничких резерви у односу на претходну годину, и то као резултат смањења обрачунате премије, а самим тим и преносне премије која је саставни дио техничких резерви. Код једног друштва за осигурање дошло је до значајнијег раста обрачунатих техничких резерви из разлога што су повећане резервације за штете по налогу овлашћеног ревизора и што је повећана укупна премија за 2012. годину.

У наредном графикону приказана је структура улагања средстава за покриће техничких резерви неживотних осигурања.

Графикон 12: Структура улагања средстава за покриће техничких резерви неживотних осигурања

Извор: Извјештаји друштава

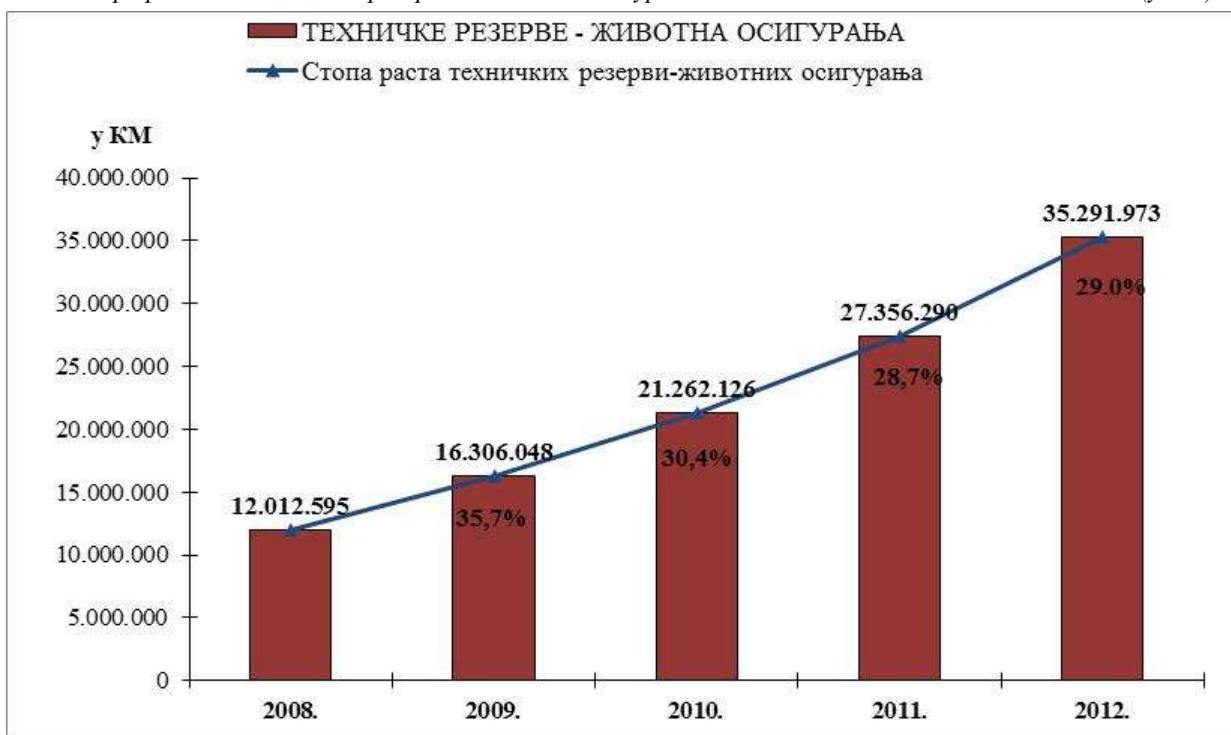
У 2012. години су истекли прописани рокови за усклађивање обима и структуре улагања за покриће техничких резерви. Поједина друштва за осигурање су тражила сагласност за прекорачење ограничења улагања, што је Агенција, у складу са прописима и одобравала. Евидентно је да се у 2012. години структура улагања побољшала, у смислу повећања облика улагања, али је и даље значајно учешће улагања у некретнине и депозите. У односу на претходну годину повећана су улагања у хартије од вриједности код којих је емитент држава. Код одређеног броја друштва постоји проблем да још увијек није обезбијеђен потребан ниво покрића у дозвољеним облицима улагања. Тим друштвима за осигурање је у надзору од стране Агенције наложено доношење планова финансијског оправка, у коме је дата динамика и начин усклађивања.

4.2.3. Обрачун и средства за покриће техничких резерви друштава за животно осигурање

Техничке резерве животног осигурања, као што се види из наредног графикана, карактерише динамичан раст, па су у посматраном периоду 2008-2012. година повећане чак 3 пута.

Графикон 13: Техничке резерве животног осигурања

(у КМ)

Извор: Извјештаји друштава

Наредни графикон приказује структуру улагања средстава за покриће техничких резерви животних осигурања.

Графикон 14: Структура улагања средстава за покриће техничких резерви животних осигурања

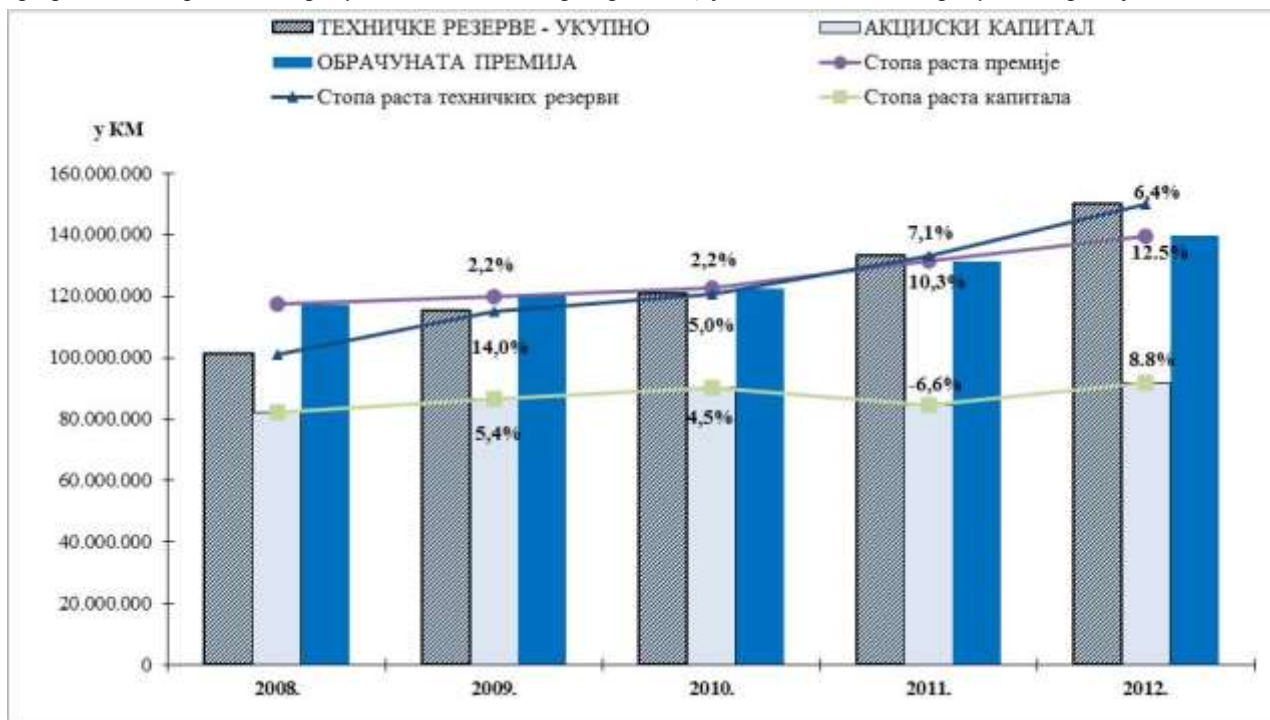
Извор: Извјештаји друштава

За разлику од улагања код неживотних осигурања, техничке резерве животних осигурања, покривене су у значајној мјери хартијама од вриједности домаћих емитената, а највише државним и муниципалним обвезницама. Међутим, у 2012. години је примјетан пад учешћа ове врсте улагања у корист улагања у орочене депозите. Очигледно је да је скромна понуда хартија од вриједности на тржишту хартија од вриједности главни ограничавајући фактор шире дисперзије овог портфеља.

4.3. Компаративни преглед кључних показатеља

Значајан показатељ резултата регулаторних и надзорних активности, предузетих у циљу стабилизације и уређивања тржишта осигурања, је поређење промјена обрачунатих техничких резерви, обрачунате премије и акцијског капитала.

Графикон 15: Кретање обрачунатих техничких резерви, акцијског капитала и обрачунате премије

Извор: Извјештаји друштава

Подаци из претходног графика, показују бржи раст обрачунатих техничких резерви од укупно обрачунате премије. Овакав однос је у великој мјери резултат успостављања актуарски заснованих критеријума за обрачун техничких резерви, прописаних од Агенције, као и континуираног надзора њихове примјене. Регулаторне и надзорне активности Агенције утицале су да друштва за осигурање реалније процјењују ове резерве, а што је значајно са становишта заштите интереса осигураника, оштећених и других корисника осигурања.

Као резултат наведеног у 2012. години, износ обрачунатих техничких резерви на нивоу сектора је премашио укупну годишњу обрачунату премију за 7%. У 2012. години остварен је раст вриједности акционарског капитала, а што је последица извршених емисија акција код четири друштва за осигурање (образложено у тачки 3.1. овог извјештаја). Раст техничких резерви и капитала представља јачање основе која служи за измирење обавеза према осигураницима, односно обезбјеђује солвентност друштава за осигурање.

4.4. Показатељи штета

У наставку се дају основни подаци у вези са рјешавањем и исплатом одштетних захтјева, посебно за животно и неживотно осигурање.

4.4.1. Исплаћени одштетни захтјеви

У 2012. години осигураницима и корисницима осигурања исплаћено је укупно 42.289.850 КМ, што у односу на 2011. годину када је сума исплаћених штета и накнада из осигурања износила 41.450.815 КМ, представља повећање од 2%.

У наставку је дат табеларни преглед и графичка илустрација износа исплаћених одштетних захтјева у периоду од 2010-2012. године, по врстама осигурања и укупно.

Табела 16: Износ исплаћених одштетних захтјева по врстама осигурања (у КМ)

ВРСТЕ ОСИГУРАЊА	2010.	2011.	2012.
Здравствено осигурање	179.118	224.182	446.642
Осигурање возила која се крећу по копну осим шинских возила	6.384.814	7.256.668	6.931.165
Осигурање имовине од пожара и природних сила	1.549.236	731.576	806.477
Осигурање кредита	5.588	6.008	
Осигурање незгоде	3.218.038	3.593.996	3.889.665
Осигурање од одговорности за моторна возила	27.824.025	25.701.276	26.309.688
Осигурање од опште грађанске одговорности	12.218	9.744	21.866
Осигурање осталих штета на имовини	1.749.897	2.201.356	1.488.011
Осигурање пловила			54.773
Осигурање робе у превозу	13.037	24.526	81.803
УКУПНО НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	40.935.970	39.749.332	40.030.090
Додатна осигурања уз осигурање живота	5.545	339.108	504.129
Друге врсте животних осигурања	368.649		
Животно осигурање	1.078.006	1.362.375	1.755.630
УКУПНО ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	1.452.200	1.701.483	2.259.760
УКУПНО:	42.388.170	41.450.815	42.289.850

Извор: Извјештаји друштава

Графикон 16: Исплаћене штете

Извор: Извјештаји друштава

4.4.2. Ефикасност у рјешавању и исплати одштетних захтјева

У наредној табели приказани су показатељи ефикасности у рјешавању и исплати одштетних захтјева за животна и неживотна осигурања.

Табела 17: Ефикасност у рјешавању и исплати одштетних захтјева

Опис	2010.	2011.	2012.
Стопа ефикасности у рјешавању одштетних захтјева у неживотним осигурањима (у %)	82.1	80.2	78,2
Стопа ефикасности у рјешавању одштетних захтјева у животним осигурањима (у %)	92.9	89.9	90
Стопа ефикасности у исплати одштетних захтјева у неживотним осигурањима (у %)	97,9	97,8	98,5
Стопа ефикасности у исплати одштетних захтјева у животним осигурањима (у %)	100	100	100

Извор: Извјештаји друштава

Стопа ефикасности у рјешавању одштетних захтјева представља однос броја укупно ријешених и укупно евидентираних захтјева и показује тенденцију благог пада у односу на претходне извјештајне периоде. Међутим, није могуће извући закључак да је на пад овог коефицијента утицало само погоршање ефикасности у рјешавању одштетних захтјева у друштвима за осигурање зато што овај коефицијент представља симплификацију сложеног процеса рјешавања одштетних захтјева јер зависи и од објективних фактора, као што су врсте одштетног захтјева (материјална, нематеријална штета, рента итд) и учешћа судских спорова у укупном броју одштетних захтјева, на које друштва за осигурање не могу у потпуности утицати.

Са друге стране, коефицијент исплате одштетних захтјева, који представља однос броја укупно исплаћених и укупно ријешених одштетних захтјева, показује тенденцију раста, и високо учешће исплаћених одштетних захтјева у укупном броју ријешених одштетних захтјева.

У вријеме израде овог извјештаја у 2013. години, Агенција је покренула активности циљане контроле процеса рјешавања и исплате одштетних захтјева код свих друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској и филијала друштава за осигурање из ФБиХ које послују на тржишту Републике Српске. Контроле, између осталог, имају за циљ и утврђивање разлога који утичу на ефикасност у рјешавању и исплати одштетних захтјева.

4.5. Технички резултат

Технички резултат је показатељ довољности премија за измирење обавеза по основу уговора о осигурању, а израчунава се као разлика мјеродавне техничке премије и мјеродавних штета.

У наредној табели дат је преглед техничког резултата оствареног на нивоу сектора осигурања РС, укупно и по врстама осигурања, за период од 2010. до 2012. године:

Табела 18: Технички резултат друштава за неживотно осигурање из Републике Српске (у КМ)

Р.Б.	Врсте осигурања	Година		
		2010.	2011.	2012.
1	Осигурање незгоде	1.244.237	737.152	724.962
2	Здравствено осигурање	364.469	305.947	(68.339)
3	Осигурање возила која се крећу по копну осим шинских	(1.552.879)	(1.027.017)	(302.411)

Р.Б.	Врсте осигурања	Година		
		2010.	2011.	2012.
	возила			
4	Осигурање возила која се крећу по шинама	152	0	0,00
5	Осигурање ваздухоплова	0	3.879	7.586
6	Осигурање пловила	399	4.102	(105.982)
7	Осигурање робе у превозу	256.575	211.161	53.658
8	Осигурање имовине од пожара и природних сила	1.525.085	2.933.672	3.024.357
9	Осигурање осталих штета на имовини	2.427.055	1.449.642	3.372.040
10	Осигурање од одговорности за моторна возила	30.490.225	32.502.386	35.370.950
11	Осигурање од грађанске одговорности за ваздухоплове	7.870	19.996	19.113
12	Осигурање од опште одговорности за бродове	0	3.269	10.199
13	Осигурање од опште грађанске одговорности	146.479	156.342	397.205
14	Осигурање кредита	314	(4.327)	1.921
15	Осигурање гаранција	0	60	420
16	Осигурање од различитих финансијских губитака	24.972	21.555	23.342
17	Осигурање трошкова правне заштите	0	0	0,00
18	Осигурање помоћи	1.316	441	160
19	УКУПНО:	34.936.270	37.318.260	42.529.181

Извор: Извјештаји друштава

На нивоу сектора осигурања РС у посматраном периоду остварен је позитиван технички резултат, а што указује да су премије биле довољне за измирење обавеза из уговора о осигурању.

Такође, из претходне табеле се види да је негативан технички резултат у 2012. години остварен код врста осигурања возила која се крећу по копну осим шинских возила (тзв. каско осигурање), здравственог осигурања и осигурања пловила. Овакви резултати захтијевају додатни надзор Агенције у наведеним врстама осигурања у 2013. години, како би се утврдили и отклонили узроци ове појаве, а у исто вријеме заштитили интереси осигураника.

4.6. Рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио

Рацио штета представља однос мјеродавних штета и мјеродавне премије, док рацио трошкова представља учешће трошкова спровођења осигурања и осталих оперативних трошкова у обрачунатој премији. Комбиновани рацио показује резултат пословања прије укључивања резултата од улагања, а рачуна се као збир рациона трошкова и рациона штета.

У наредном табеларном прегледу дати су рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио за сектор осигурања РС, у периоду 2010-2012. година:

О П И С	2010.	2011.	2012.
Рацио штета (%)	38,4	38,1	36,6
Рацио трошкова (%)	50,9	49,6	45,2
Комбиновани рацио (%)	89,3	87,7	81,8

Извор: Извјештаји друштава

У извјештајном периоду дошло је до смањења рачуна штета и рачуна трошкова, што је условило и смањење комбинованог рачуна. Уколико је комбиновани рачун мањи од 100, разлика између 100 и комбинованог рачуна представља позитиван резултат из послова осигурања, а уколико је комбиновани рачун већи од 100, та разлика представља негативан резултат из послова осигурања.

У свим годинама комбиновани рачун је мањи од 100% и из године у годину биљежи тенденцију пада. То представља позитиван тренд на тржишту осигурања РС због тога што рачун штета, рачун трошкова и комбиновани рачун одражавају резултате у појединим фазама пословања, а њихова висина је у обрнутој сразмјери са резултатима, односно што је рачун мањи, фазни резултат је већи.

Без обзира што рачун трошкова биљежи пад, значајно је напоменути да су у 2012. години повећана активна временска разграничења, у односу на 2011. годину, а ради се о повећању разграничене преносне премије на терет реосигураваача код једног друштва за осигурање и повећању разграничених трошкова спровођења осигурања (трошкови прибаве) код два друштва за осигурање. Поред наведеног, и даље је евидентно високо учешће осталих расхода у укупним расходима. Ове чињенице једним дијелом релативизирају позитивну оцјену висине овог рачуна, те захтијевају додатну контролу у наредном периоду од стране Агенције.

4.7. Показатељи рентабилност имовине и рентабилности властитих средстава

У наредном табеларном прегледу приказана је рентабилност имовине и рентабилност властитих средстава на нивоу сектора осигурања РС у периоду од 2010. до 2012. године:

Табела број 20: Показатељи рентабилности

О П И С	2010.	2011.	2012.
Поврат на активу (ROA)	5,3	4,4	6,6
Поврат на укупни капитал (ROE)	13,3	10,9	16,8

Извор: Извјештаји друштава

Показатељ рентабилности имовине (РОА) рачуна се као однос нето резултата обрачуноског периода и просјечне активе, а представља мјеру приноса на укупну активу. На нивоу сектора осигурања остарен је позитиван принос на активу од 6,6% и исти је већи у односу на 2011. годину.

Показатељ рентабилности капитала представља однос између нето резултата обрачуноског периода и просјечног капитала, а показује колики је поврат на уложени властити капитал.

На нивоу сектора укупна рентабилност капитала, у 2012. години, износила је 16,8% и већа је у односу на 2011. годину.

Интерпретација оба индикатора рентабилности је позитивна, јер су за све три посматране године (знатно) већи од нуле.

Повећање стопе поврата на активу и стопе рентабилности капитала, уз истовремено одржавање ликвидности, пружа гаранцију за заштиту интереса осигураника, али и правовремено извршење свих финансијских обавеза.

4.8. Остали показатељи пословања

У наредном табеларном прегледу дати су остали показатељи пословања сектора осигурања РС за период од 2010. до 2012. године:

Табела број 21: Остали показатељи пословања

О П И С	2010.	2011.	2012.
Премија по запосленом (у КМ)	104.170	108.454	116.987
Укупан приход по запосленом (у КМ)	130.253	130.150	137.425
Добитак по запосленом (у КМ)	10.860	9.182	15.305
Добитак /Укупан приход (%)	8,3	7,1	11,1
Рацио солвентности (%)	89,2	80,1	90,4
Општа ликвидност (%)	5,6	5,4	4,9

Извор: Извјештаји друштва

Премија по запосленом на нивоу сектора осигурања Републике Српске из године у годину расте, али је још увијек далеко испод просјека земаља у окружењу. У 2012. години раст премије по запосленом прати раст премије на тржишту осигурања Републике Српске.

Кретање укупног прихода, поред прихода по основу премије осигурања и броја запослених, везано је и за промјену финансијских, осталих прихода и добитака утврђених директно у капиталу, због чега је овај показатељ у 2012. години забиљежио пораст у односу на исти период прошле године од 5,6%.

Нето добитак периода у 2012. години, на нивоу сектора осигурања Републике Српске, биљежи раст од 64,3%, док је број запослених незнатно смањен, што је повећало добитак по запосленом у односу на претходну годину за 66,7%.

Рацио солвентности представља однос сопственог капитала и нето прихода од премије. У 2012. години забиљежено је повећање капитала и нето прихода од премије, али је већи раст капитала од нето прихода од премије условио пораст рациа солвентности. Укупна солвентност друштва за осигурање зависи од висине и покрића техничких резерви намијењених финансирању обавеза из уговора о осигурању, као и од довољности гарантног фонда, као вида заштите осигураника у случају непредвиђених губитака у пословању.

У посматраном периоду коефицијенти ликвидности на нивоу сектора су знатно виши од један, са благом тенденцијом пада. Коефицијент опште ликвидности одражава способност друштва за осигурање да своје обавезе измирују у роковима доспијећа.